

VINERI 19 IANUARIE 2001 • ANUL LI NR. 3

FOAIA românească

SĂPTĂMÎNAL AL ROMÂNILOR DIN UNGARIA

În ianuarie 2001,
Foaia românească
împlinește 50 de ani

Eminescu și Brâncuși

În februarie se numără populația Ungariei

Cum se botezau copiii pe vremuri

CALENDAR ORTODOX

- 22 ianuarie, luni – Sf. Ap. Timotei; Sf. Cuv. Mc. Anastasie Persul.
 23 ianuarie, marți – Sf. Mc. Clement al Ancirei și Agatanghel.
 24 ianuarie, miercuri – Cuv. Xenia; Sf. Mc. Vavila, Timotei și Agapia.
 25 ianuarie, joi – † Sf. Grigorie Teologul, patriarhul Constantinopolului; Sf. Bretanion, episcopul Tomisului.
 26 ianuarie, vineri – Cuv. Xenofont, soția sa Maria și fiii lor: Arcadie și Ioan.
 27 ianuarie, sâmbătă – † Aducerea moaștelor Sfântului Ioan Gură de Aur; Sf. Marciana împărăteasa.
 28 ianuarie, duminică – Cuv. Efreim Sirul, Paladie și Iacob. Duminica a 17-a după Rusalii (a Canaaneencii); Ap. II Cor. VI, 16–18; VII, 1 Ev. Matei XV, 21–28; Glas 7; Voscr. 10

AGENDA

22 ianuarie

1998 – Adunarea Generală a Autogovernării orașului Seghedin, în cadrul unei ședințe a decis despre predarea gratuită a unui imobil pentru Parohia Ortodoxă Română din oraș, unde se va putea construi o *capelă ortodoxă*. Imobilul se află pe bld. Tisza Lajos nr. 21 și are o suprafață de 265 m². Lucrările n-au început nici pînă la ora actuală.

23 ianuarie

1512 – Începe în Țara Românească domnia lui *Neagoe Basarab* (1512–1521)
 1549 – a murit *Johannes Honterus*, umanist sas, reformator al bisericii din Brașov.

24 ianuarie

1705 – s-a născut *Andrea Farinelli* (pseudonim pentru Carlo Broschi), cîntăreț italian (sopranist). Unul dintre cei mai celebri cîntăreți castrați din epoca de înflorire a operei italiene din secolele al 17-lea și al 18-lea, perioadă în care acest fel de cîntăreți au avut o adevărată supremație în arta interpretativă de operă.
 1889 – s-a născut *Victor Eftimiu*, poet, prozator și dramaturg.
 1905 – s-a născut, la Fălticeni, actorul *Grigore Vasiliu Birlic*.

25 ianuarie

1475 – *Ștefan cel Mare*, domnul Moldovei anunță, printr-o scrisoare circulară, principilor creștini din Europa, victoria pe care a reușit-o asupra turcilor la Vaslui.
 1882 – s-a născut scriitoarea engleză *Virginia Woolf*.

26 ianuarie

1788 – a fost întemeiată prima colonie engleză în *Australia*.
 1936 – s-a născut actorul *Florin Piersic*.

27 ianuarie

1756 – s-a născut, la Salzburg, *Wolfgang Amadeus Mozart*, compozitor austriac, considerat un geniu al muzicii. Activitatea lui cuprinde 41 de simfonii.
 1919 – s-a stins din viață, la Budapesta, poetul *Ady Endre*. Primul lui traducător a fost Octavian Goga.
 1988 – are loc inaugurarea Bibliotecii române din Paris.

28 ianuarie

1889 – s-a născut prozatoarea *Martha Bibescu*.
 1996 – *prima slujbă ortodoxă română la Seghedin*. Ea a fost oficiată în Biserica Sîrbă din orașul de pe Tisa.
 1998 – la Seghedin s-a deschis *consulatul general al României*. Cu această ocazie au vizitat orașul cei doi președinți, Emil Constantinescu și Göncz Árpád.

Foaia românească respectă ortografia română veche, dar în cazul contribuțiilor sosite din partea colaboratorilor, păstrează scrierea folosită de autor.

Mádl și minoritățile

„Este datoria partidelor parlamentare și a forțelor politice să rezolve, în sfîrșit, problema reprezentării în Parlament a minorităților naționale” – a declarat sîmbăta trecută președintele Ungariei domnul *Mádl Ferenc*, la

Budapesta, unde a participat la manifestarea organizată de autogovernările de minoritate germană din țară.

Datorită Legii pentru Minorități din 1993, rolul naționalităților a crescut semnificativ. Totuși pen-

tru dezvoltarea autonomiei culturale a minorităților trebuie sporit rolul autogovernărilor de minoritate în vederea susținerii instituțiilor, a mai spus președintele Mádl.

I. K.

Din nou în atenția organizațiilor civile

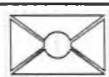
Comisia Parlamentară pentru Drepturile Omului, Minorități și Culte a modificat termenul prezentării concursurilor pentru obținerea subvențiilor pentru finanțarea funcționării asociațiilor naționalităților din Ungaria. Astfel, noul termen pînă la care trebuie să sosească pe adresa comisiei dosarele de concurs ale organizațiilor civile este 12 februarie 2001. Celelalte condiții de participare au rămas neschimbate.

Astfel, au șansă să primească sprijin financiar asociațiile înregistrate de tribunal înainte de 31 de-

cembrie 1998. Concursul poate fi înaintat numai prin completarea unui formular special. Informații suplimentare aflați la telefonul 1/441-5032. În acest an se vor distribui de către Parlament 105 milioane de forinți. În 2000 s-au împărțit între peste o sută de organizații în total 95 de milioane de forinți, printre care celor opt asociații românești li s-a dat 7,2 milioane de forinți. Apelul concursului anului 2001, precum formularul necesar poate fi obținut și la redacția ziarului Foaia românească.

Șt. Frățean

Poșta redacției

Stimată doamnă *Eva Iova*,

În ultima *Foaie*, care a apărut la 5 ianuarie, am aflat despre apariția revistei *Cronica*. Cred că ar trebui să ne bucurăm de faptul acesta, dar totuși în adîncul inimii noastre simțim ceva apăsător, ceva ce nu putem înțelege. Anume, dacă cu toții (înțeleg aici conducătorii, ziariștii de naționalitate română) au același scop, pentru ce nu pot lucra împreună?! Știu: scopul e același, dar drumurile sînt diferite. Asta ar fi una dintre caracteristicile democrației? După părerea mea, pentru o naționalitate cum sîntem noi, românii din Ungaria, nu e prea norocos și nici necesar să avem două sau, mă rog, mai tîrziu și mai multe săptămînale. Ar fi multe lucruri cu mult mai importante, necesare, care ar duce mai înainte „căruta” noastră, a românilor. Dar asta nu e la modă. La modă e să facem ceva nou, ceva despre ce se vorbește. Apropo, trebuia să scriu de la bun început că sînt un om simplu, care nu ia parte la viața politică, și nici în viitor nu am astfel de ambiții.

Sînt pur și simplu un cititor, care azi-mîine nu va ști „citi”. Bine-nțeles, sper că nu voi uita literele. Dar citind unele scrieri, îmi pun întrebarea: oare noi, cititorii, cum putem face separație între „așa e” sau „nu e așa”, între „așa e bine” sau „așa nu e bine”? Cred că mereu e tot mai greu...

Din ultimele rînduri ale domnului Traian Cresta putem afla că săptămînalul *Cronica* este doar „o voce în plus în corul comunității românești din Ungaria” – nu solist. Ce să spun?! Într-un cor, cîte-odată, se aud și glasuri false. Sper, și ar fi bine, ca în corul comunității românilor din Ungaria să nu fie glasuri false, numai glasuri curate, îndrumate de bunăvoință.

Cu toată stima,
un cititor

Ședință la Ciaba

În data de 26 ianuarie 2001, la Bichișciaba va avea loc ședința prezidiului Autogovernării pe Țară a Românilor din Ungaria. Cu această ocazie vor fi dezbătute unele probleme privitoare la recensămîntul din acest an. La ședință va fi invitat *Végh Zoltán*, directorul filialei din județul Bichiș a Oficiului Central de Statistică. Ședința va avea loc în sala festivă a Primăriei, la ora 13.00, fiind precedată de ședința Cabinetului ATRU.

I. Kaupert

Se caută
corespondent
de radio la București

Radiodifuziunea Maghiară publică un concurs pentru ocuparea postului de corespondent al Radio Budapesta, cu sediul la București. Condițiile de participare la acest concurs sînt diplomă de pregătire superioară, practică în ziariștii, cunoașterea relațiilor sociale, economice, politice din România, activitate ziariștii anterioară în acest domeniu. Concurerul trebuie să fie cetățean maghiar, vorbitor de limbă română.

Sarcina corespondentului va fi realizarea materialelor pentru programele informative ale Radiodifuziunii Maghiare, precum și pentru alte programe, nu numai pentru cele de informare cotidiană. Numirea corespondentului de București se va face pentru o durată stabilă de 3 ani, cu posibilitatea de a prelungi mandatul în România cu încă un an. Postul va putea fi ocupat de la 1 aprilie 2001. Dosarele de concurs trebuie înaintate conducerii Radiodifuziunii Maghiare, pînă la 10 februarie 2001. Informații suplimentare despre concurs aflați și de la redacția Foaia românească.

-ștf-

Eminescu...

Și românii din Ungaria
au încheiat Anul Eminescu

În preajma zilei de naștere a poetului național Mihai Eminescu, românii din Ungaria i-au invitat ca oaspeți pe actorii Teatrului de Stat din Oradea și Corul studentesc al Facultății de Muzică a Universității din orașul bihorean. Sub semnul încheierii evenimentelor festive ale Anului Eminescu, la 12 ianuarie 2001, la Micherechi, iar în ziua următoare, la Giula, a avut loc un spectacol de poezie și muzică corală pe versurile poetului sărbătorit. Ziua de naștere a lui Eminescu a fost evocată și în cercul elevilor de la Liceul Bălcescu

din Giula, când actorul Eugen Țugulea, în cadrul unei ore de română, a recitat cele mai frumoase poezii: „De-aș avea”, „Criticilor mei”, „Luceafărul”...

Spectacolul orădenilor la Micherechi a fost oferit – din suflet și inimă – locuitorilor acestui sătuleț, care și azi vorbesc frumoasa limbă a lui Eminescu. Publicul a ascultat cu mare interes și cu adâncă trăire cîntecele pe versuri ale poetului național român, interpretate de corul dirijat de maestrul Avram Geoldeș și de soliștii Iuliana și Florian Chelu, respectiv Serina Balla.

Le zicem un sincer „mulțam” organizatorilor și dragilor noștri oaspeți, în frunte cu poetul Ioan Moldovan, dorindu-le multă sănătate și sîrguință în răspîndirea culturii românești și în afara granițelor României. Că drumul pe care l-au făcut de la Oradea pînă la Micherechi n-a fost zadarnic s-a văzut și din sala arhiplină a bibliotecii noastre și din aplauzele entuziaste, care erau să nu se oprească. Vă mulțumim din suflet, domnilor maeștri!

Gh. Dulău

Tot mulțumită orădenilor, în toamna anului trecut au avut loc manifestări culturale legate de Anul Eminescu și în alte patru localități românești din Ungaria. La Apateu, în curtea Bisericii Ortodoxe Române a fost dezvelit bustul poetului sărbătorit, prima statuie a lui Mihai Eminescu într-un sat românesc din această țară. Uniunea Culturală planifică ca în luna martie 2001 să aniverseze împlinirea a 160 de ani de la nașterea lui Iosif Vulcan, care a fost redactorul revistei „Familia” la Pesta, iar care a publicat în 1866 prima poezie a lui Mihai Eminescu, cu titlul „De-aș avea”. E. Iova

„...dacă lumea este un vis...”

Luni, 15 ianuarie a. c., începînd de la ora 18.00, la Centrul Cultural al României de la Budapesta a avut loc spectacolul de muzică și poezie intitulat „...dacă lumea este un vis...”, dedicat aniversării a 151 de ani de la nașterea marelui poet Mihai Eminescu.

Pe strada Izsó u. 5 din Budapesta, invitații Centrului Cultural al României la acest eveniment – scriitori, actori, ziariști, oameni de cultură budapestani, membrii corpurilor diplomatice acreditate în capitala Unga-

riei, reprezentanții comunității românilor, etc. –, după ce s-au oprit cîteva minute în fața statuii marelui poet ornată frumos cu ghirlande de flori, amplasată lîngă intrarea în clădire, au fost invitați să intre în sala de spectacole a instituției, unde le-a fost oferit un spectacol de excepție. Timp de peste o oră, actrița Miriam Cuibuș, de la Teatrul Național din Cluj, alături de actorul Bács Miklós, de la Teatrul de Stat Maghiar din aceeași localitate au încîntat publicul spectator din capitala Unga-

riei cu un recital în limba română și maghiară din opere eminesciane. Momentul poetic a fost completat cu un recital de chitară clasică, susținut de compozitorul și interpretul Claudiu Lobont din București, care și-a prezentat cîteva compoziții în primă audiție. Spectacolul a fost televizat de televiziunea națională – programul II –, precum și de postul local de televiziune al sectorului XIV din Budapesta.

După spectacol, invitaților le-a fost oferit un cocktail, cei prezenți simțindu-se foarte bine, avînd posibilitatea unei comunicări informale.

Acest eveniment cultural s-a concretizat datorită sprijinului acordat de către Ministerul Culturii și Cultelor și Ministerul Afacerilor Externe din România.

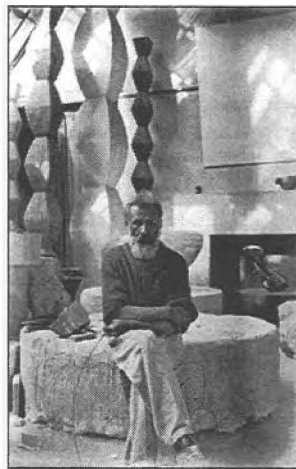
Anamaria Pop, director

Lansare de carte

La sfîrșitul anului 2000 a văzut lumina tiparului cartea „Opt plus unu” a lui Simion Pop, primul ambasador al României în Ungaria după Revoluție. În cadrul unei serate literare, care va avea loc la sediul din Giula al Uniunii Culturale, în seara de vineri, 26 ianuarie, de la ora 18.00, va fi prezentată această carte de către însuși autorul, iar în aulă se va deschide o expoziție din lucrările doamnei Nádor Judit, ilustratoarea cărții „Opt plus unu”.

...Brâncuși

Anul 2001 – Anul Brâncuși

Jiu au luat parte oficialități, n-a lipsit nici muzica populară, nici soborul de preoți.

Pe nesimțite, am trecut din Anul Eminescu în Anul Brâncuși. Mihai Eminescu este „românul mileniului”, iar Constantin Brâncuși este „românul secolului XX”, precum reiese dintr-o anchetă făcută de Ziarul de Cluj.

Brâncuși a plecat pe jos la Paris, atunci, la început de secol, cînd capitala Franței a fost centrul artei. Și așa, în liniște, singur, a făcut revoluția artei moderne, fără să-și piardă pentru nici un moment legătura cu pămîntul din care a crescut, așa cum se destăinuie: „Eu mi-am iubit și nu mi-am părăsit nici o clipă strămoșii... Nu mi-am pierdut legătura și nici nu mi-am scos rădăcinile. A profitat pe urmă și arta mea. Și m-am salvat ca om.”

În anul 2001 îl vom sărbători pe Constantin Brâncuși. De altfel, pentru mine a fost sărbătoare și pînă acum, de cîte ori i-am auzit numele, de cîte ori i-am putut admira lucrările.

Șt. Oroian

Recent a fost încheiată restaurarea celebrei Coloana Infinitului de Constantin Brâncuși. Această capodoperă a artei plastice moderne este o parte integrală a ansamblului monumental Calea Eroilor din Tîrgu Jiu. Coloana are o înălțime de 29,2 m și este realizată din 16 module și un semimodul din bronz. Un modul este de 1,80 m și cîntărește 876 kg. Pe ultimii 20 de centimetri spre vîrf, Coloana a avut inițial, de cînd a înălțat-o Brâncuși și inginerul Gorjan, o ușoară înclinație de 7 grade.

La sărbătorirea Coloanei Infinitului de la Tîrgu

Premieră la Arad

Teatrul de Stat din Arad a prezentat o premieră în seara de miercuri, 18 ianuarie, cînd, în regia artistică a lui Ion Mircioagă, a avut loc spectacolul „Cum vă place” de W. Shakespeare. Iubitorii artei teatrale pot vedea pe scena din Arad sîmbătă seara, la 20 ianuarie 2001, drama lui Victor Eftimiu „Omul care a văzut moartea”, iar duminică, 21 ianuarie, din nou va fi pusă în scenă comedia „Cum vă place”.

FAMILIA din Oradea
cu ilustrațiile artiștilor noștri

În zilele trecute a apărut numărul dublu (noiembrie-decembrie 2000) al revistei culturale Familia din Oradea. În economia celor aproape două sute de pagini, studii, eseuri, proză și versuri originale alternează cu traduceri, cu montaje monografice și literatură universală. Bogat în tematică și variat în realizare, numărul în discuție ne interesează totuși în primul rînd fiindcă ilustrațiile aparțin în întregime artiștilor români din Ungaria. După ce Adela

Kiss, Aurelia Nemeș, Ioan Nistor, Stela Santău și Ștefan Oroian au avuseseră o amplă expoziție colectivă la Muzeul Țării Crișurilor din Oradea, după vernisajul din Ajunul Crăciunului, iată, acum, cele mai reprezentative lucrări apar și ca ilustrații la volum. Avînd în vedere circuitul cultural românesc, putem fi mîndri că acești creatori români din Ungaria au intrat, prin intermediul revistei din Oradea, în fluxul artistic al României.

Recensămînt 2001

În februarie se numără populația Ungariei

După 11 ani, între 1 și 24 februarie se va efectua un nou recensământ al cetățenilor țării. Pentru prima dată, populația Ungariei a fost numărată în 1870, iar acum, la începutul mileniului III, ne aflăm înaintea celui de-al 14-lea recensământ general. Interesant este, că procesul de scădere a populației a ajuns, chiar în aceste zile, în faza ca numărul locuitorilor să scadă sub 10 milioane de suflete. Formularul de 4 pagini, care va trebui completat cu ajutorul comisarilor de recensământ, conține 25 de puncte, care și ele cuprind în sine – în unele cazuri – mai multe întrebări. Dintre acestea 4 se referă la naționalitate, iar una la religie, care și ea poate furniza anumite date indicatoare despre componența etnică. Este de remarcat că până acum nici un recensământ n-a reușit să documenteze numărul real al minorităților din țară, deoarece aceștia au ezitat să-și declare apartenența națională temându-se de eventualele urmări. De datele adunate s-a abuzat cu o singură ocazie, când rezultatele recensământului au fost folosite la deportările șva-

■ Județul Bichiș,
un comitat
al naționalităților

De la *dr. Végh Zoltán*, directorul sucursalei din județul Bichiș al Oficiului Central de Statistică am aflat că, conform statisticilor cunoscute, în județul Bichiș trăiesc cele mai multe naționalități, după cele din Baranya. Paleta etnică este extrem de colorată, deoarece pe lângă populația majoritară, mai trăiesc aici români, slovaci, germani, sârbi și romi, toate fiind etnii băștinașe de mai multe secole. Domnul Végh a subliniat că în Bichiș comisarii recenzori vor fi pregătiți accentuat pentru a nu trece din vedere întrebările referitoare la naționalitate. În caz că totuși s-ar ivi probleme în legătură cu atitudinea comisarilor sau cu orice problemă în temă, cetățenii pot apela la un număr de telefon verde (06-80/202-690), la care gratuit se vor primi și înregistra toate reclamațiile. Acest număr este disponibil pe întreg teritoriul țării. În județul Bichiș, cei care solicită, vor avea posibilitatea să primească și formulare în limba română, dar varianta definitivă va fi completată ungurește.

Date statistice

Cu ocazia recensământului din 1980, în Ungaria s-au declarat de români 8.874 de cetățeni, iar 10.141 au declarat că limba lor maternă este româ-

1990	Români	Slovaci	Croați	Sirbi	Sloveni	Germani
Date după recensământ	10.740	10.459	13.570	2.905	1.930	30.824
Date estimate	20.000–25.000	100.000–110.000	80.000–90.000	5.000	5.000	200.000–220.000

Sursă: Oficiul Central de Statistică și estimările organizațiilor de minoritate

na. Cu zece ani mai târziu, în 1990 – în mod îmbucurător – numărul românilor conștienți a crescut la 10.740, iar în mod curios, cei care s-au declarat cu limba maternă română s-au redus la 8.630. Probabil că temerile s-au diminuat cu trecerea timpului, în schimb asimilația de limbă s-a accelerat dramatic. În zece ani am pierdut aproape 20% de vorbitori de limbă română. Totuși putem constata cu o oarecare satisfacție că ne numărăm printre minoritățile din Ungaria, care își declară originea în mod conștient, la noi fiind mai redus decalajul dintre rezultatele recensământului și estimările prealabile, care arată o comunitate de 20–25 de mii. Ușor se poate constata că, dacă putem crede estimărilor, fiecare al doilea român își declară deschis etnia, pe cînd la majoritatea celorlalte minorități există o adevărată prăpastie între cifra primită după ultimul recensămint și numărul estimat.

Informații utile

Comisarii de recensământ o să vă caute în casele Dumneavoastră, între 1 și 24 februarie, iar cei care nu vor reuși să ia contact, aceștia vor fi căutați și între 24 și 28 februarie. Aceștia se vor prezenta cu o legitimație numerotată și eliberată de Oficiul Central de Statistică. Ei vă vor solicita să completați împreună un formular, care cuprinde 25

de puncte, dintre care la 22 sînteți obligați să răspundeți, iar la ultimele 3 nu. Între acestea se află punctul 23, referitor la apartenența etnică a locuitorilor țării. Punctul 23 conține patru întrebări și se află pe ultima pagină a formularului. Aici sînt înșirate și cele 13 minorități din Ungaria, recunoscute ca naționalități constitutive, între care și a noastră, cea română. Cele 4 întrebări sînt următoarele:

– Din care naționalitate faceți parte?

– De valorile culturale și tradițiile cărei naționalități vă legați?

– Care vă este limba maternă?

– Ce limbă folosiți mai frecvent în familie și în cercul de prieteni?

Neapărat trebuie menționat că cei care au o dublă sau chiar o triplă legătură etnică, aceștia pot însemna două sau chiar trei naționalități. Deci, descendenții familiilor mixte își pot declara eventuala identitate dublă sau triplă.

Punctul următor se referă la apartenența confesională, ceea ce, la fel, poate oferi informații utile despre numărul real al naționalităților din Ungaria. Acest capitol înseamnă o noutate, pentru că ultima dată chestionarele din 1949 au conținut întrebări referitoare la convingeri religioase. Noi, românii din Ungaria, în majoritatea cazurilor, ne distingem și prin religie de națiunea ma-

bilor după cel de-al doilea război mondial. Și slovacii păstrează o amintire tragică despre schimbarea populației ungurești din Slovacia, cu cea slovacă din Ungaria. Deși, în mod oficial, slovacii nu erau obligați să-și părăsească vatra, dar atmosfera isterică a zgonit zeci de mii de slovaci în pribegie. Cei mai vîrstnici membri ai comunității românești din Ungaria mai păstrează amintirea epocii horthyste, cînd era mai bine să nu te declari de român.

Traumele istorice s-au transmis din generație în generație, astfel chiar și la ultimul recensământ, cel din 1990, numai cu puțin peste 10.000 de români au îndrăznit să-și mărturisească naționalitatea. Estimările forurilor noastre de conducere vorbesc despre minimum 20.000 de români. Oficiul Maghiar de Statistică susține că în condițiile democratice actuale, nimeni nu mai are de ce se teme, iar o garanție în plus o înseamnă și faptul că, pentru prima dată în istoric recensăminturilor din Ungaria, formularele se vor completa anonim.

joritară. Astfel chiar și numărul ortodocșilor poate să ne ofere un punct de reper, deoarece cea mai numeroasă Biserică Ortodoxă în Ungaria este cea românească. Conducerea bisericii estimează numărul credincioșilor la minimum 15.000. Dar bineînțeles nici la această întrebare nu sînteți obligați să răspundeți. Este un fapt curios că, de exemplu, Uniunea Comunităților Religioase Evreiești din Ungaria îi îndeamnă pe credincioșii ei să-și declare religia evreiască, dar menționează în același timp că astfel de statistici sînt inutile și fără de scop. Totodată declară de la bun început că în urma traumelor suferite în secolul XX, și acum există în sufletul evreilor temeri serioase, deci nu va considera această statistică de valoare științifică și ca o sursă autentică.

Îndemn la răspunsuri sincere

„Românii din Ungaria sînt factori constitutivi, prin urmare, teoretic numărul nostru în asigurarea drepturilor nu contează, totuși ar fi bine să știm odată numărul nostru real. Ar fi bine să ajungem la o cifră reală.” – declară *Tiberiu Iuhas*, șeful

Ștefan Crâsta

A következő kérdésekre az adatszolgáltatás nem kötelező!

„Autogovernările minorităților sînt organizate în primul rînd pentru cauza culturii, pentru apărarea limbii”

Interviu cu Báthory János, președintele Oficiului pentru Minorități Naționale și Etnice

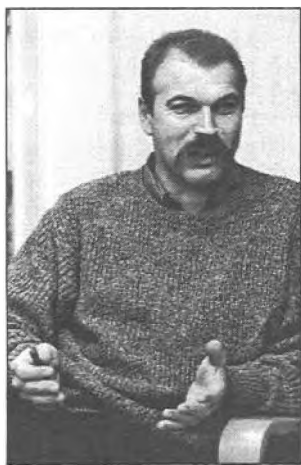
– Stimate Domnule președinte, la ce o să vă concentrați ca nou conducător al Oficiului pentru Minorități: la așteptările minorităților sau la cele ale politicienilor?

– Așteptările sînt atît de mari, încît aproape de pe acum se poate prevedea că nu voi putea corespunde tuturor părților. Firește, vor fi unii care se vor înșela în mine: dacă voi lupta cu modalități mai tari, se vor supăra organele superioare de control, iar dacă nu voi fi prea energic, atunci autogovernările de minoritate și cetățenii vor fi nemulțumiți. Deci, cred că cel mai bine este să căutăm calea de mijloc, să încercăm să împăcăm pe toată lumea.

– Veți avea nevoie de o empatie foarte mare. Veți fi în stare, ca membru al națiunii majoritare, să împărtășiți sentimentele specifice ale minorităților?

– Este o întrebare bună, la care însă nu se poate da un răspuns convingător, pentru că aceasta este și o problemă de încredere: eu cred că sînt în stare să mă identific, să trăiesc sentimentele și să înțeleg problemele minorităților. Dar, dacă am vrea să fim foarte severi, am putea să și inversăm această întrebare: oare problemele țiganilor pot fi înțelese de un angajat public german, slovac sau român? În condiții ideale, ar fi nevoie de un om în ale cărui vine curge sîngele celor 13 minorități și vorbește limba tuturor... Însă în realitate există și diferențe grupări ale minorităților atîtea conflicte, încît e foarte greu să se găsească o persoană care să fie acceptată de toată lumea.

– În actualul climat, în lumea minorităților naționale s-a format sistemul autogovernărilor. Acest sistem este menținut și întreținut de guvern, de parlament. După părerea mea, sferei civile i se acordă o atenție mult mai mică. Situația o pot ilustra și cu un exemplu românesc: Autogovernarea pe Țară a Românilor din Ungaria are un buget anual de 30 milioane de forinți, pe cînd întreaga activitate culturală a românilor a fost sprijin

nită în anul trecut de Fundația Publică înființată de Oficiul pentru Minorități Naționale și Etnice din Ungaria prin concursuri, în total cu 7.200.000 de forinți. Consider că naționalitățile, minoritățile se deosebesc prin cultură. Tocmai prin cultura lor specifică îmbogățesc imaginea culturală a majorității, imaginea integrală a țării, pe cînd în alte domenii drepturile lor sînt egale cu cele ale majorității. Chiar de aceea consider că sprijinirea culturii ar fi o necesitate vitală.

– De acord. Iar dacă în această sferă mai includem și limba, atunci e cu atît mai mult adevărat. Dar aș vrea să atrag atenția acelor care accentuează și reclamă sprijinul insuficient al sferei civile că în 1992–93, atunci cînd am discutat și am dezbătut legea minorităților, atunci prima revendicare a tuturor frunțașilor minorităților a fost ca aceste autogunderi să se ridice deasupra, peste sfera civilă, ca tocmai aceste autogunderi să primească importanță și legitimație de drept comun. Iar această dorință a și fost îndeplinită prin legea minorităților. Asta înseamnă că partenerul numărul unu al cîrmuirii este autogunderia pe Țară a minorităților. Natural că n-ar fi bine dacă această situație ar duce la deprecierea sferei civile, de aceea ar fi de dorit ca fiecare autogunder să colaboreze în mod ideal cu sfera civilă proprie, a grupului național respectiv. Această colaborare nu poate fi înlocuită sau completată de cîrmuire, fiindcă dacă ar susține sfera civilă concomi-

tent cu autogunderia pe Țară, atunci fiecare ar zice că, iată, cîrmuirea vrea să reducă sfera de competență în detrimentul autogunderilor pe Țară, dejucîndu-le față de organizațiile din sfera civilă. Eu aș pasa min-ga înapoi și aș preconiza ca organizațiile din sfera civilă să ajungă în astfel de relații, încît să nu se poată crea asemenea contradicții.

– Aveți absolută dreptate în acest sens. Numai că, la ora actuală, cei angajați în structurile autogunderii pe Țară sînt tare bine plătiți sau, mai mult chiar, probabil că ați auzit, de exemplu, de acel „etno-bussines”: sînt anumiți reprezentanți romi care, contra unui onorariu lunar de 30–50.000 forinți, se declară cu dragă inimă de români. Acestea sînt probleme care, toate, reduc șansa ca sfera civilă, asociațiile culturale să se poată lua la întrecere – de fapt nici n-ar trebui – cu sfera autogunderilor.

– Eu presupun totuși că în cea mai bună parte autogunderia minorităților sînt organizate în primul rînd pentru cauza culturii, respectiv pentru apărarea limbii. E o întrebare îndreptățită, ce se întîmplă dacă în cadrul unei minorități relațiile dintre autogunder și sfera civilă nu sînt ideale și dacă autogunderia se impune sau, în mod contrar, face abstracție de sfera civilă și nu o sprijină în măsura așteptată. Atunci guvernul să dea din umeri și să declare că, mă rog, acesta este un conflict intern, cauza internă a naționalității, rezolvați-o cu autogunderia – sau, din contră, să se amestece, trebuind să apere organizațiile civile. Fără îndoială, cîrmuirea are și rolul de apărare a unei anumite sfere civile, dar în asta cîrmuirea este, ca să zic așa, legat la mîini. Să luăm, de exemplu, în împărțirea banilor asigurată de fundații mai ales pentru cultură și îngrijirea limbii, autogunderia are un rol considerabil. Dar dacă nu-și îndeplinește această răspundere în mod satisfăcător, spre mulțumirea publică, atunci cîrmuirea nu știe, care de-

get să și-l muște: căci dacă se amestecă, reduce rolul autogunderilor tocmai prin această intervenție. Mai mult chiar: nici nu poate interveni, căci legea asigură autogunderilor aceste competențe. Iar dacă nu se amestecă, dacă nu intervine, atunci ajungem în situația ca tocmai țelul pentru care a fost edificat întregul sistem al autogunderilor să nu se realizeze în mod corespunzător. Fiindcă scopul primordial este totuși menținerea limbii mateme și a identității, pentru care autogunderia minoritară este doar un instrument, un mijloc.

– Aș mai pomeni aici un lucru: un săptămînal românesc, înființat cu 50 de ani în urmă – „Foaia românească” – are o soartă nesigură, fiindcă Autogunderia pe Țară, respectiv legea autogunderilor asigură posibilitatea înființării unui nou săptămînal. Este știut, pe de altă parte, că Fundația Publică pentru Minorități Naționale și Etnice din Ungaria asigură sprijinul financiar doar pentru editarea unei singure publicații. În cazul nostru e mare șansa ca publicația Autogunderii pe Țară a Românilor din Ungaria, care a s-a lansat acum cu două numere de probă, să pornească în competiție și să și câștige sprijinul financiar. Iar săptămînalul care apare de 50 de ani, logic, nu va beneficia de sprijin.

– E foarte mare tentația să mă eschivez, scăpînd de răspuns și de răspundere cu riposta că la următoarele alegeri intelectualitatea de naționalitate va avea posi-

bilitatea să influențeze lucrurile în așa fel, încît să ajungă pe poziții asemenea conducători, care să le valideze o politică mai agreabilă, mai avantajoasă. Dar eu, în schimb, zic mai degrabă că nu cunosc exact cazul. Nu mă pot menține prea mult timp pe această poziție comodă, fiindcă în curînd va fi actuală ședința curatorului Fundației Publice, cînd trebuie trasate criteriile principale, iar după aceea urmează deciziile. Să revenim atunci asupra problemei.

– Dacă ați primi acum un bilețel pe care ați putea nota trei lucruri mai importante legate de munca Dumneavoastră, și pe care l-ați purta în permanență în buzunar, care ar fi ele?

– De trei ori ar fi scris pe acel bilețel ÎNVĂȚĂMÎNT. Învățămînt, învățămînt, învățămînt. Căci acest domeniu îl consider de importanță primordială, toate celelalte sarcini derivă din acesta. Pentru că degeaba funcționează bine sistemul de instituții, degeaba avem teatru, dacă nu vom avea public, care să înțeleagă limba română, slovacă, germană. În primul, în al doilea și în al treilea rînd consider important acest lucru. În afară de asta: intensificarea autonomiei minoritare, iar în cazul țiganilor mărirea egalității în șanse și întocmirea unei practici juridice de discriminare, precum și continuarea programelor de avansare și apropiere lansate încă de predecesorii mei.

Petru Cîmpian

La mulți ani!

După înființarea Uniunii Culturale a Românilor din Ungaria, la 15 ianuarie 1951 a apărut primul ziar în limba română din Ungaria cu titlul „Libertatea noastră”. Apariția acestui săptămînal a fost suflarea politicii de atunci. De-a lungul anilor s-a schimbat titlul, s-a schimbat formatul și s-a schimbat conținutul, dar publicația a rămas fidelă, slujind politica și puterea care conducea țara.

La începutul anilor nouăzeci, printre rînduri au apărut dorințele și problemele acute ale minorității noastre. Acești 50 de ani trebuie cercetați, fiindcă trebuie să știm de unde am pornit, unde am ajuns și încotro vom merge, fără să avem speranțe mari. A trecut o jumătate de veac, trebuie să ne oprim puțin, să luăm o gură de aer, și să continuăm – dacă e posibil. La mulți ani, Foaia românească!

Șt. Oroian

Un cuvânt bun pentru momentele grele ale vieții

Atunci când noul an ne stă în față ca o pagină nescrisă, iar viitorul necunoscut nu și-a scos încă la iveală experiențele pe care le cuprinde, gândurile ni se întorc automat în vechiul an.

Lumini și umbre, bucurie și durere, speranță și disperare, boală și sănătate – aceste stări contrare trec prin viața oricărei persoane.

Atingerea unui țel dorit ne oferă bucurie, o nouă putere și împlinire, dar foarte adesea părem să ne târâm prin fiecare zi ce trece. Suntem ca o ramură care se clatină încoace și încolo pe ape. Ne simțim neajutorați când valuri de probleme, boală și necazuri se dezlănțuiesc asupra noastră.

Uneori sumtem copleșiți la gândul: „Nu există *nimeni* care să ne ajute? Dum-

nezeu este într-adevăr interesat de noi, *personal*? Poate EL și *vrea* El să mă ajute?” Milioane de oameni se înspăimântă la gândul unei alte zile în care vor fi singuri în mijlocul problemelor. Cel pe care l-a iubit și în care a avut încredere, l-a trădat sau l-a părăsit prin moarte și durerea este de nesuportat, străpungându-le inima ca o sută de cuțite.

Odată am citit aceste cuvinte scrise de un autor necunoscut: „Într-o noapte am avut un vis: Mergeam cu Domnul Dumnezeu meu pe țărmul mării. Prin fața ochilor mei treceau scene din viața mea și în fiecare imagine am descoperit urmele pașilor pe nisip. Uneori vedeam două perechi de urme, apoi din nou o singură pereche. Aceasta m-a derutat, pentru că am observat că de fiecare dată când

mi-era frică, eram supărat sau aveam sentimentul înfrângerii, puteam vedea doar o singură pereche de pași pe nisip. Așa că m-am întors spre Domnul și am spus: „Mi-ai promis, Doamne Isuse, că vei merge întotdeauna cu mine, dacă te urmez. Dar tocmai am descoperit că în momentele cele mai grele ale vieții era o singură urmă de pași pe nisip. Atunci când am avut cel mai mult nevoie de Tine, de ce nu ai fost acolo ca să mă ajuti?”

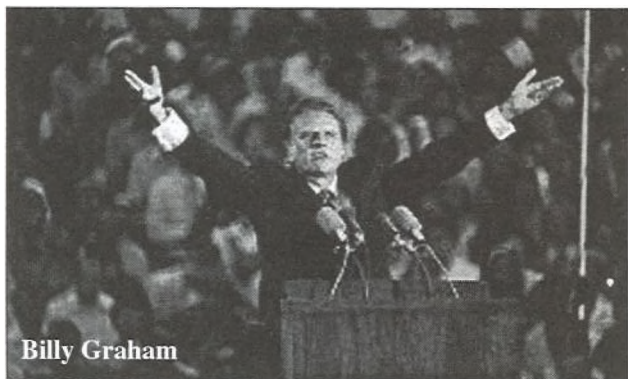
Atunci Domnul mi-a răspuns: „În acele momente când ai văzut doar o singură pereche de pași pe nisip, întotdeauna Eu te-am purtat pe brațe.”

Dumnezeu ne va atrage spre El în nenumărate situații din acest nou an, pentru a putea merge împreună cu noi prin viață și pentru a ne susține. **Nicoleta**

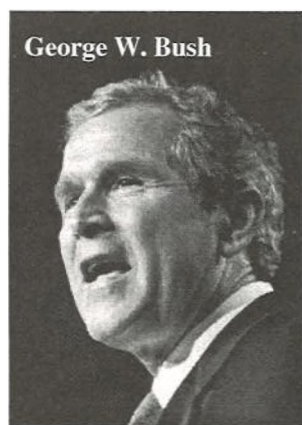
Billy Graham la depunerea jurământului președintelui SUA

Pe data de 20 ianuarie Billy Graham va participa pentru a noua oară la investirea oficială a președintelui Statelor Unite. Evanghelistul va rosti o rugăciune de invocare înainte ca George W. Bush să depună jurământul în calitate de al 43-lea președinte american. Graham a participat la

mai multe investiții prezidențiale decât oricine altcineva, exceptându-l pe John Marshall, șeful Curții Supreme de Justiție, care de asemenea a luat parte la nouă investiții. Rapoartele de știri arată că Billy Graham a avut un rol instrumental în decizia lui Bush de a-și dedica viața lui Cristos.

Billy Graham

George W. Bush

George W. Bush va depune jurământul pe aceeași Biblie care a fost folosită de tatăl său și de alți președinți, printre care se numără George Washington, Warren G. Harding, Dwight D. Eisenhower și Jimmy Carter, arată o știre transmisă de The Associated Press.

„Un om alb mi-a spus să studiez Biblia”

Un fost imam, lider spiritual musulman, a adus peste 3 000 de musulmani la Cristos „într-o perioadă foarte scurtă de timp”, arată o știre provenită din Orientul Mijlociu. Imamul a devenit creștin din cauza unor vise în care „un om alb i-a spus să studieze Biblia”,

citează agenția DAWN FridayFax.

Fostul imam îi întreabă pe oameni – „Ați văzut recent în vis un om îmbrăcat în haine albe?” Dacă nu au văzut, el le spune – „Eram doar curios. Mulțumesc.”, arată agenția FridayFax. Dacă interlocutorii lui spun că au văzut o astfel de apariție,

imamul îi întreabă dacă vor să afle mai multe despre acest om. Apoi le arată pasaje din Biblie în care este menționat un om îmbrăcat în haine albe, explicându-le că este vorba despre Isus Cristos. „El vrea să-ți vorbească pentru că vrea ca tu să-L urmezi”, este explicația fostului imam.

Familia de la mediocritate la excelență

O poveste cu tâlc spune că, într-o zi, soțul și soția s-au supărat. Bărbatul a plecat afară, trântind ușa cu furie după el.

După un timp, el s-a potolit și a vrut să intre în casă, dar ușa casei era încuiată. Când a bătut în ușă, femeia l-a întrebat:

„Cine este?”

„Eu sunt”, l-a răspuns el sec.

„Nu te cunosc” a răsunat dinăuntru casei.

Supărat, bărbatul a plecat iarăși și s-a întors abia a doua zi. Ușa era tot încuiată.

„Cine ești?” l-a întrebat iar femeia.

„Sunt eu!” s-a răstit bărbatul.

„Nu te cunosc” l-a răspuns dinăuntru.

Mâniat, bărbatul a plecat în lumea largă. A colindat tot pământul, dar n-a găsit ce dorise, așa că, într-un târziu, a bătut iar la ușa închisă a casei:

„Cine ești?” l-a întrebat glasul femeii.

„Sunt Tu”, l-a răspuns el blând, iar femeia l-a deschis și s-au prăbușit unul în brațele celuilalt.

Un specialist în probleme de familie spunea: „Familia este școala altruismului.” Nicăieri în altă parte, dragostea nu are ocazia să se manifeste atât de minunat, dăruindu-se. Iar a ști să dăruiești dragoste și să primești dragoste înseamnă un pas mare și sigur spre fericire.

Trăinicia și fericirea familiilor rămâne o prioritate și în anul 2001 în rândul obiectivelor propuse de Biserica Baptistă română din Micherechi. Astfel, sub genericul „Familia de la mediocritate la excelență”, duminică 14 ianuarie 2001 familiile tinere ale bisericii s-au întâlnit pentru a împărtăși și a studia împreună aspecte legate de ceea ce înseamnă trăirea în familie. Împărtășirea experiențelor din relația soților sau din relația părinți-copii îmbogățește și întărește unitatea din familie, dar și dintre familii. O astfel de întâlnire dintre familii nu se poate face decât în spiritul dragostei care trebuie să se dăruiască și să fie primită. În astfel de condiții vom putea vorbi despre familii care au depășit mediocritatea, îndreptându-se spre excelență.

Dumnezeu să ne ajute în a ne construi familii excelente pentru bunăstarea societății și pentru siguranța și fericirea generațiilor viitoare.

Pastor Daniel Burtic

Armata Salvării, aruncată în stradă

Armata Salvării a fost aruncată în stradă la Moscova. Organizația a fost evacuată din clădirea bisericii și i s-a cerut să elibereze birourile pe care le avea într-o altă clădire, transmite CNS, un serviciu de știri de pe Internet. Proprietarii spațiilor închiriate au demarat acțiunea de evacuare imediat după 31 decembrie, termenul limită pe care organizațiile religioase din Rusia l-au avut la dispoziție pentru a se înregistra oficial. Oficiali din Moscova au refuzat cererea de înregistrare oficială, înaintată de Armata Salvării, considerând-o organizație militară.

„A fost trist să fim nevoiți să le spunem oamenilor (adunați la serviciul de închinare din 31 Decembrie) – „Aceasta este ultima noastră zi aici, nu știm unde vom fi săptămîna viitoare”, a declarat pentru CNS Col. Kenneth Baille, directorul organizației din Rusia. Lucrătorii Armatei Salvării caută acum un alt spațiu în care organizația să-și amplaseze birourile.

Proiectul care se adresa celor aflați în nevoie a fost închis, și ca rezultat, „ajutoarele pentru bătrîni tocmai au fost anulate”, a spus Baille. Proiectele pentru deținuți, persoane dependente de alcool sau de droguri, copii neglijăți și bolnavii de SIDA, riscă de asemenea să fie închise.

Organizația va continua să existe pînă cînd autoritățile orașului vor cere instanței să o lichideze, proces care ar putea dura luni de zile, a mai declarat Baille. El a mai spus că o cerere de înregistrare a Armatei Salvării la nivel național, în calitate de „organizație religioasă centralizată” va deschide drumul pentru reluarea activității în Moscova. Organizația s-a înregistrat cu succes în St. Petersburg, Petrozavodsk, Volgograd, Rostov-pe-Don și Vyborg.

Biserica favorizată

Biserica Ortodoxă Română din Ungaria este evidențiată printre acele puține culte din Ungaria, care vor primi dreptul ca persoanelor care vor da bani bisericii să li se elibereze o adeverință cu care acești donatori vor putea scade fondul după care li se socotește impozitul. Stabilit prin lege, această sumă poate să fie într-un an cel mult 50 de mii de forinți.

Practic deci, dacă cineva va sprijini biserica cu 50 de mii de forinți, iar din venitul său anual el trebuie să plătească ca impozit 50%,

va reprimi de la stat, după decontarea îndatoririlor sale de impozit, 25 de mii de forinți.

Au șansa să primească această autorizație de eliberare a chitanțelor pentru scăderea fondului de la impozit 14 Biserici din Ungaria. Acest drept îl vor avea acele culte care au o activitate atestată în țară de peste o sută de ani. Pe baza criteriilor definite prin lege, nominalizarea Bisericilor favorizate se va face de către Ministerul Cultelor și al Finanțelor până la sfârșitul lunii ianuarie 2001. Șt. F.

Săptămîna de rugăciune pentru unitatea creștinilor

În perioada 18–25 ianuarie curent, în România va fi organizată Săptămîna de rugăciune pentru unitatea creștinilor, cu genericul „Eu sînt Calea, Adevărul și Viața” (Ioan 14, 1–6).

În București, slujbele ecumenice vor fi oficiate în fiecare seară. În ziua de 21 ianuarie, Bisericile se vor ruga pentru unitatea creștinilor în cadrul slujbelor duminicale obișnuite. Creștinii sînt invitați să participe în număr cît mai mare la aceste rugăciuni pentru unitate, se spune în comunicatul de presă semnat de Patriarhia Română, Arhiepiscopia Romano-Catolică, Arhiepiscopia Armeană, Vicariatul Greco-Catolic, Parohia Anglicană, Parohiile Evanghe-

lice C.A. și S.A., Parohia Reformată.

Textele pentru săptămîna de rugăciune au fost pregătite de un grup internațional numit de comisia „Credință și Constituție” a Consiliului Ecumenic al Bisericilor și de Consiliul Pontifical (catolic) pentru Unitatea Creștinilor, în timpul reuniunii din octombrie 1999 de la Casa de primire din localitatea Vulcan a Bisericii Evanghelice Lutherane (Confesiunea de la Augsburg) din România.

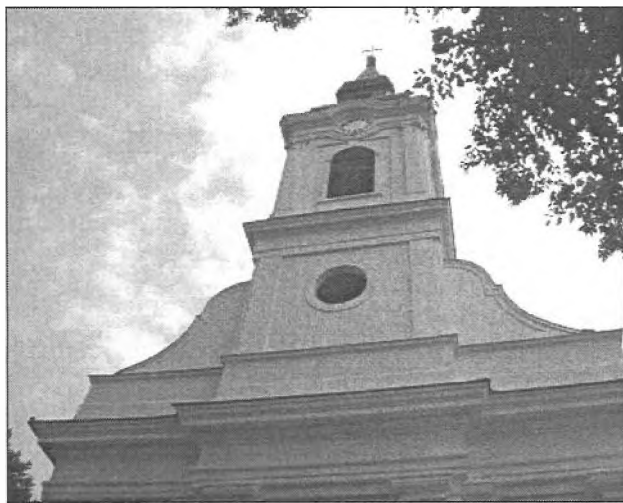
În unele părți ale României, Rugăciunea pentru unitatea creștinilor are o istorie de peste 25 de ani. Prima celebrare de acest fel a avut loc în 1964 și ea a fost repetată în anii următori.

Orthopress

Schimbări în conducerea eparhiei ortodoxe din Giula

La 9 ianuarie a.c. s-a întrunit în ședință ordinară Adunarea Eparhială a Bise-

afară de cele strict legate de sarcina de vicar, a îndeplinit și funcția de consilier

Teodor Marc, de la parohia din Bichișciaba, dînsul fiind numit și casierul episcopiei. Părintele Sabău a primit, funcția deloc ușoară de a fi inspectorul bisericesc.

La invitația făcută de PS Sofronie, ședința Adunării Eparhiale a fost onorată și de PS Timotei al Aradului, împreună cu preoții consilieri și cu vicarul administrativ. S-a accentuat meritul Prea Sfinției Sale în procesul înființării Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria, Biserica noastră fiind condusă în perioada respectivă de Prea Sfinția Sa.

La lucrările Adunării Eparhiale au participat, tot ca invitați de onoare, și Traian Cresta, președintele ATRU, respectiv Tiberiu Iuhas, șeful oficiului ATRU. PS Sofronie a mulțumit conducerii autoguvernării pentru sprijinul acordat la renovarea bisericii din Otlaca-Pustă. Președintele și șeful de oficiu au subliniat că reprezentanța românească pe țară, în măsura posibilităților, va oferi ajutor Bisericii noastre și în viitor.

Pr. Aurel Becan

rii Ortodoxe Române din Ungaria cu prezidarea Prea Sfințitului Episcop Sofronie. Cel mai înalt for bisericesc, conform statutului de organizare și funcționare, se întrunește de două ori pe an și are menirea de a reglementa viața bisericească al eparhiei noastre. La această sesiune, părinții consilieri (bisericesc, cultural, economic) în fața onoratei adunări, ca de obicei, au citit rapoartele privind activitatea sectoarelor conduse de dîșii.

La propunerea PS Sofronie s-au făcut și anumite schimbări în ceea ce privește conducerea eparhiei noastre. Pînă acum, părintele vicar Pavel Ardelean, în

economic. Acum, cerîndu-și demisia, sectorul economic va fi condus de acum înainte de părintele Ilie Ciocan de la Bătania. Părintele vicar va rămîne în continuare vicarul administrativ al eparhiei. Înalta funcție de consilier cultural a deținut-o pînă la această ședință al Adunării Eparhiale părintele Origen Sabău de la Apateu, dar de acum înainte sarcina sfinției sale o va prelua părintele

O șansă ratată...

Ca niciodată în istoria noastră n-am fost atît de bogați în publicații, niciodată n-am avut atîtea posibilități de a duce în casele oamenilor o limbă îngrijită, un cuvînt de suflet, o vorbă ce îți canalizează gîndurile, o vorbă ce îți mîngie inima. Niciînd nu ne-am mîndrit cu atîtea scrieri, cu atîtea reviste, cu atîtea pagini care așteaptă cu nerăbdare să fie umplute cu observații, cu gînduri, cu sfaturi, cu sentimente, cu probleme, cu predici, cu poezii... Și, niciodată n-au fost ele atît de mult așteptate, dorite să fie luate în mîini.

Tocmai de aceea nu înțeleg de ce oare pagina din Foaia Românească oferită de redacție Bisericii Ortodoxe Române din Ungaria, este abandonată tocmai de cei ce ar trebui și, în modul acesta, să se apropie de credincioșii lor. Oare, n-avem preoți școliți, inițiați în tainele bisericești, în misticismul vieții sau în zbuciumul sufletului omului de rînd? N-avem oare români credincioși dornici, și pe această cale, de a găsi mîngiere cînd „cărările vieții sînt grele și înguste”?

În această mică comunitate, nu se scrie pentru „nume” sau pentru „glorie”. Se scrie doar pentru noi, noi români din Ungaria. De ce pentru noi? Pentru că vorba scrisă ne ajută în lupta noastră de supraviețuire, în păstrarea identității și ne asigură că nu sîntem singuri în lume, ne convinge că problemele și sentimentele noastre sînt comune și, nu în ultimul rînd, ne dă o mîină de ajutor în cultivarea limbii noastre materne.

Vreau să cred că slujitorii Domnului din bisericile noastre ortodoxe sînt conștienți de acest fapt și că nu este vorba decît despre o șansă ratată... și nimic mai mult.

Ana Hoțopan

Din biblioteca micului creștin

Înțelepciunea

Primul filozof al grecilor, Thales din Milet, a fost un mare iubitor de înțelepciune, pentru că a studiat foarte mult din ceea ce se putea ști în timpurile acelea vechi. Astronom, „cel dintîi”, se va fi ocupat „cu prezicerea eclipselor de soare și fixarea solstițiilor”, geometru, „va fi înscris” pentru prima oară „un triunghi dreptunghic într-un cerc” și „este primul care a știut că unghiurile de la baza oricărui triunghi isoscel sînt egale”, „inginer” priceput, va fi făcut în așa fel încît apele fluviului Kalys „să nu mai curgă doar prin stînga, ci și prin dreapta armatei grecești, procedînd în felul următor: mai la deal de tabără a pus să se înceapă săparea unui șanț adînc, în formă de semilună, așa ca fluviul să poată apuca pe la spatele acestei așezări, întors pe aici din vechea lui albie.

După ce vor fi făcut înconjurul taberei, apele urmau să se împreune iarăși cu albia veche. Așa cum a fost împărțit fluviul, amîndouă brațe puteau fi lesne trecute printr-

un vad”. Va mai fi fost și un moralist reputat („fiind întrebat ce-i greu, a răspuns: A se cunoaște pe sine; ce este ușor? A da sfaturi altora...”), un consilier politic priceput („a dat soluții foarte bune și în problemele politice”) și, în fine, un economist clarvăzător. „Cum oamenii îl criticau, reproșîndu-i sărăcia și spunîndu-i că filozofia este în-deletnicire nefolositoare, Thales și-a dat seama pe baza calculelor sale astrologice că se va produce o recoltă abundentă de măsline și chiar din timpul iernii, dispunînd de o sumă de bani, a închiriat toate prezele de ulei existente în Milet și la Chios, fără ca nimeni să-l concureze. Cînd a sosit momentul recoltei și cînd toată lumea căuta de zor prese, Thales le-a închiriat pe cele arvunit de el în condițiile în care dorea. Realizînd o sumă mare de bani, a dovedit că pentru filozofi este ușor să se îmbogățească dacă doresc acest lucru, dar că nu acesta este țelul urmărit de ei.”

Școală pe Internet

Școală pe Internet

Eminescu poate fi citit și pe calculator

În cele mai multe orașe, – dar și în unele sate mai dezvoltate –, există așa-numite Internet Caffe, adică baruri care dispun de mai multe calculatoare, conectate la Internet. Dacă nu ai acasă calculator cu Internet, poți să te duci oricând în aceste baruri, și în timp ce bei un suc, poți să citești ziare, să scrii scrisori prietenilor sau să te pregătești pentru lecțiile de la școală. E bine dacă ai o adresă personală de e-mail, pe care o poți face pe gratis de exemplu pe pagina www.free-mail.hu sau www.hotmail.com. Aproape în toate limbile există astfel de posibilități.

Aceste adrese sînt utile pentru că oriunde te-ai afla în lume, poți să-ți deschizi poșta, și acest lucru nici nu costă prea mult. Și încă un sfat util: dacă ai un prieten, care nu are adresă de e-mail, dar are telefon mobil, poți să-i trimiți mesaje de la adresele www.sms777.hu sau www.ingvensms.hu.

După ce ne-am distrat și am discutat cu prietenii toate noutățile, n-ar strica să și învățăm ceva: o nouă adresă, la care puteți găsi subiecte pentru pregătirea la bac, este www.referate.ro. Probabil și voi știți că la 15 ianuarie, cînd s-au împlinit 151 de ani de la nașterea marelui poet național român, s-a încheiat Anul Eminescu. Cu această ocazie, în România au apărut nu numai multe cărți, ci a fost realizată și o pagină web, care cuprinde date biografice despre Eminescu, cele mai frumoase poezii și scrisori, precum și multe alte informații despre poetul național român. Adresa paginii este www.mihaieminescu.ro.

Dacă am reușit să vă facem poftă pentru a naviga pe Internet și a corespunda prin e-mail, dar încă nu aveți adrese, citiți Foia românească (www.foaia.com) și scrieți-ne scrisori (foaia@matavnet.hu sau foaia@freemail.hu)! – eva –

Gemeni născuți în milenii diferite

Gemenii Aaron și Luke Hegenberger s-au născut la o diferență de 8 minute unul de celălalt. Ceea ce îi face, însă, special, este faptul că au fost născuți în milenii diferite. Aaron a venit pe lume la ora 23.53, pe 31 decembrie 2000, la Spitalul South Shore din Weymouth, Massachussettes, în timp ce fratele său s-a născut cu 8 minute mai târziu, la 00.01, pe 1 ianuarie 2001. „Este minunat să ai doi gemeni născuți în mi-

lenii diferite”, a declarat doctorul Robert Vanderlin ziarului „Voston Herald”. Debra Hegenberger, mama copiilor, trebuia să nască abia la începutul lunii februarie. Ea se pregătea să sărbătorească Revelionul în fața televizorului, împreună cu soțul ei, John. După naștere, Debra a exclamat: „Vai, am pierdut momentul cel mai important!” Părinții nu s-au gândit încă în ce fel vor sărbători în viitor zilele de naștere ale celor doi copii.

UMOR

Învățătorul a dat tema: „Tatăl meu”. Cea mai reușită lucrare a fost a lui Bulă: „Tatăl meu este curajos. El se poate urca în vârful muntelui, poate înota în apa cea mai adîncă de la un mal la celălalt. El se poate lupta și cu un tigru și să-l învingă. Dar nu are timp, căci trebuie s-o ajute pe mămică la spălatul vaselor și la gătit.”

ENCICLOPEDIE GENERALĂ PENTRU COPII

Îmbrăcămîntea

De ce ne îmbrăcăm?

Oamenii poartă haine corespunzătoare activității lor. Pescarii poartă impermeabile și cizme care nu alunecă.

În unele meserii, oamenii poartă uniforme pentru a fi recunoscuți de cei care au nevoie de ei.

Cu ocazia unor ceremonii speciale, oamenii importanți poartă haine care le arată puterea, autoritatea și rangul.

Îmbrăcămîntea sport este ușoară și confortabilă. Membrii unei echipe sînt îmbrăcați la fel.

Unii oameni poartă haine care atrag atenția și îi fac să se remarcă în mulțime.

Cei care doresc să arate că aparțin unui grup poartă haine la fel, sau uniforme.

În pas cu moda

Felul în care oamenii se îmbracă se schimbă cu vremea. Acum 400 de ani bărbații purtau tocure și colanți.

Haine odinioară la modă par acum caraghioase.

Îmbrăcămîntea care a șocat cîndva prin îndrăzneală devine acceptată și purtată.

Haine și climă

Oamenii se îmbracă după climă. În ținuturile calde și umede, îmbrăcămîntea este sumară.

În regiunile reci oamenii poartă mai multe straturi de haine. Aerul cald dintre acestea împiedică pătrunderea frigului.

Veșminte vechi și noi

Îmbrăcămîntea tradițională a unei țări, ca de pildă sari-ul indian, se numește port sau costum național.

Majoritatea hainelor moderne sînt făcute în serie, de mașini. Ele sînt comode, ieftine și ușor de spălat.

Unii oameni plătesc sume exorbitante pentru a-și face haine la marile case de modă.

Coafură și machiaj

Pretutindeni în lume, coafura a fost la fel de im-

portantă ca îmbrăcămîntea. Bărbații din tribul african Masai petrec zile întregi împletindu-și reciproc părul, pe cînd femeile au capul ras în semn de frumusețe.

Mai demult, în Europa, oamenii își ascundeau părul sub peruci enorme pentru a fi la modă.

Oamenii se machiază din vremuri preistorice. În zilele noastre machiajul atrage atenția asupra buzelor și ochilor.

În anumite triburi din Sudan bărbații își vopsesc trupurile în întregime, pentru a părea mai voinici.

Tatuajele sînt un fel de machiaj permanent. Ele se fac pe piele, cu ace speciale.

Oamenii poartă și bijuterii. Femeile bogate din Laos poartă toate bijuteriile de familie deodată.

Oamenii căsătoriți poartă bijuterii pentru a arăta acest lucru. Indiencele poartă verighetele în nas.

Cîteodată bijuteriile indică o anumită religie. Creștinii poartă cruciulițe din aur și argint.

Întrecerea de înot a elevilor din Giula

Satisfacții și decepții

Peste două sute de elevi au participat joia trecută, la 11 ianuarie 2001, la concursul de înot organizat în piscina sportivă din Giula. Întrecerile s-au desfășurat în mai multe categorii, separat pentru fete și băieți: categoria I-II, fete, băieți: sprint, bras, spate și categoria III-IV, fete, băieți: sprint, bras, spate, fluture.

Și elevii școlii generale românești din Giula au participat la competiție. Pe cei din cursul inferior i-a însoțit învățătoarea Maria Bányai:

— Am adus la competiție 10 copilași care sînt înotători foarte buni. Acum, precum văd, organizarea nu este prea bună, așa că nu se poate ști, cum se vor califica copilașii noștri.

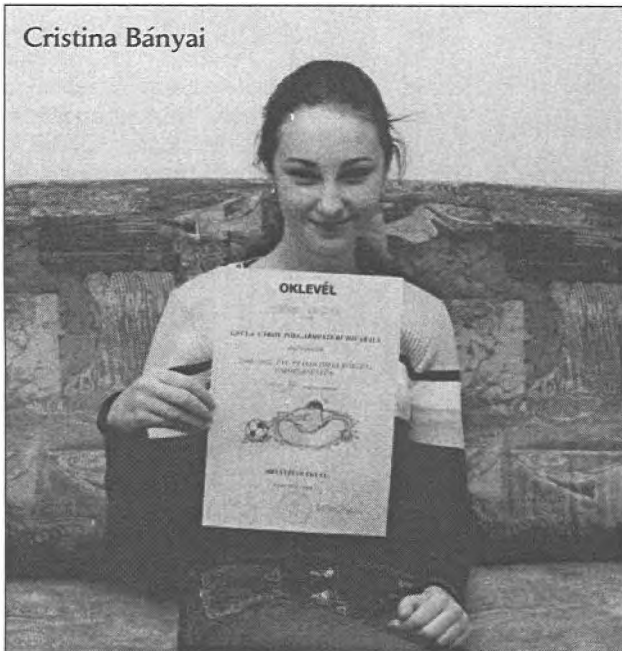
Profesoara Eva Cserhádi a venit la olimpiadă cu 14 elevi din cursul superior:

— Întrecerea ar fi trebuit organizată separat pentru cele două cicluri, atunci nu s-ar fi produs haosul acesta pe care îl vedeți aici...

În categoriile amintite, mulți copii de-ai noștri au obținut rezultate bune, dar după întocmirea punctajului, nu se știe de ce nu s-au calificat pe primele locuri. Doar Cristina Bányai a câștigat la categoria IV-spate.

— Mă bucur foarte mult de

Cristina Bányai

rezultatul pe care l-am obținut, dar în același timp mă supără și nici nu înțeleg cum s-a făcut că dintre ceilalți colegi de școală nimeni nu a ajuns să se califice.

— De cînd te ocupi mai intens de înot?

— Încă din grădiniță am învățat să înot. Împreună cu alți copilași ne-au dus educatoarele să învățăm să înotăm. Alți copii s-au lăsat de înot, dar eu am continuat fără să fac sistematic antrenamente. Și pînă azi îmi place, dar și eu înot numai din plăcere. Antrenarea mea este doamna profesoară Eva Moldovan.

— Cum îți petreci timpul liber?

— Nu prea am timp liber. Știi, de trei ori pe săptămînă am ore particulare de engleză, de două ori am repetiții de dans popular la centrul cultural. De șapte ani fac dans popular cu maestrul Gyalog László. La școală ne învățăm dansurile populare românești domnul profesor Ioan Ruja, cu care și acum ne pregătim pentru diferite spectacole. Cînd am cîtuși de puțin timp liber citesc, dar mai ales mă odihnesc și dorm...

— Te-ai decis deja unde îți vei continua studiile medii?

— Aș vrea să rămîn și pe mai departe elevă a școlii românești. Astfel voi continua studiile medii la Liceul N. Bălcescu.

— Pe 18 ianuarie se va desfășura olimpiada județeană, la care tu vei repre-

se de cîștig, fiindcă sînt mulți elevi care fac antrenamente serioase, profesionale, sistematice. Cu ei nu mă pot compara. Cred însă că mă voi putea califica pe un loc de cinste.

Frumusețea sportului reiese mai ales din competiții, cînd se poate demonstra, cît de nobil este spiritul sportivității, cît de spectaculoasă este o întrecere dar și ce importante sînt antrenamentele. Din păcate, competiția amintită nu ne-a arătat prea mult din toate acestea, publicul nu a putut gusta frumusețea înotului. Organizatorii nu și-au dat seama că „la malul apei” se vor întruni în jur de 200 de înotători de toate vîrstele școlare, iar competiția va dura ore în șir. Ar fi fost cu mult mai bine dacă

întrecerea s-ar fi făcut separat, pe categorii de

vîrstă. Atunci toată competiția s-ar fi desfășurat mult mai calm, mai disciplinat și nu ar fi produs atîta încordare și încurcătură, dar chiar și mari decepții. Mai bine organizată, întrecerea ar fi adus mai multe satisfacții pentru mulți înotători buni și pentru părinții lor.

I. Cozma

Grupați datele potrivite!

Rezolvarea testului din săptămîna trecută:

- A1 B7 C2 D15
A2 B20 C10 D8
A3 B5 C8 D10
A4 B10 C9 D6
A5 B1 C3 D4
A6 B2 C1 D5
A7 B3 C7 D1
A8 B4 C4 D2
A9 B6 C5 D3
A10 B8 C6 D7
A11 B15 C20 D19
A12 B9 C15 D11
A13 B11 C11 D12
A14 B13 C12 D14
A15 B19 C13 D13
A16 B18 C14 D17
A17 B12 C18 D16
A18 B17 C16 D20
A19 B14 C17 D9
A20 B16 C19 D18

Bursierii Fundației Publice „Pentru Minorități Naționale și Etnice din Ungaria” în anul școlar 2000/2001

9/a

1. Silvia Ardelean
2. Vasile Oros
3. Roland Ruja
4. Ursula Păcaș
5. Marta Fekete
6. Nicoleta Netea

9/b

1. Adela Anastas
2. Adam Bordaș
3. Aurel Martin
4. Gavril Nemeș
5. Ildikó Ianc
6. Anet Iova

7. Tiberiu Netea

8. Vasile Liszkai
9. Vasile Slip
10. Vasile Nagy
11. Janet Jurca

10/a

1. Suzana Diana Navratil
2. Adam Benke
3. Alexandru Dragui
4. Ildikó Pilan
5. Agneta Veres

10/b

1. Nicoleta Ruja

2. Monica Roxin
3. Erica Cora

11.

1. Andreea Gurzău
2. Adam Sucigan

12.

1. Gheorghe Avramuț
2. Toma Bordaș
3. Zsolt Cserhádi
4. Agneta Navratil
5. Daniela Ianc
6. Monica Ruja
7. Csaba Szabó

„Pe teren de inundație”

Göncz Árpád a fost președinte al Ungariei timp de 10 ani. La 28 noiembrie 2000 i s-a conferit în Luxemburg premiul „Pentru Europa viitoare”, acordat de Fundația Edmond Israel. Textul intitulat „Pe teren de inundație”, apărut în numărul de Crăciun al revistei *Élet és Irodalom*, a fost discursul de recepție rostit de eminentul distins. În această comunicare Göncz Árpád face constatări interesante cu privire la istoria ungarilor în Bazinul Carpatic, dar și cu privire la viitorul acestora.

Înainte de toate, Göncz consideră că lumea amintirilor poporului său, proiectată în timp, este identică cu totalitatea istoriei sale. Această istorie, ca trecut împlinit, cuprinde lumea străbunilor, iar ca perspectivă lumea viitoare, a urmașilor, prin urmare și imaginea lor despre Europa. Pentru că Europa e casa lor, „ulița” lor și țara în care trăiesc, acea Europă, care privește spre Marea Mediterană dar și același timp și spre Oceanul Atlantic și al cărei orizont răsăritean este Uralul.

Gînditorul își pune întrebarea, dacă acest continent, Europa este o lume unică. La care răspunde: da, și nu prea. După părerea lui, hotarul Europei nu e o noțiune geografică. Pentru el Europa se întinde pînă la limitele lumii amintirilor sale. Pînă acolo, pînă unde se poate identifica cu întîmplările de acolo.

Străbunii ungarilor, de o mie de ani au încercat să cerceteze oare unde se pot refugia mai departe din fața presiunii Răsăritului. Nu au avut alternativă, fiindcă la sosirea lor, „casa europeană” era deja ocupată, umplută. Se pare că, timp de un mileniu, Bazinul Carpatic a fost terenul de inundație al Răsăritului. Șuvoiul răsăritean s-a oprit brusc, mereu aici la marginea Vienei. Tot pînă aici a pă-

truns – mai tîrziu – și imperiul otoman, și pînă aici au ajuns și oștirile armatei roșii în cel de-al doilea război mondial.

A trăi pe un teren de inundație este un sentiment de viață ciudat: permanență conștientă a pericolului, aservire cu strîngere de inimă, stare de alarmă continuă, pentru ca omul oricînd să poată ține piept torentului invadator.

Oamenii din Bazinul Carpatic în mod psihic nu au fost părtași conștienți ai întemeierii Europei – nici ai descoperirii Americii, prin care hotarele Europei s-au întins, de fapt, pînă la „Capătul lumii”. Între timp Ungaria, fără a sesiza evoluția istorică europeană, s-a luptat cu marea putere otomană, care încerca să invadeze centrul Europei.

În aceste condiții istorice, Bazinul Carpatic și Europa Răsăritean-Mijlocie a putut realiza numai cu întîrziere acel sistem de instituții, acea ordine de stat, cultură și formă de viață, pe care azi Uniunea Europeană le consideră drept ale sale. Chiar dacă cele două părți ale Europei au aceeași credință religioasă și ordine a valorilor, amintirile lor, totuși diferă. Ceea ce pentru Europa Apuseană a fost firesc, pentru Europa Răsăriteană-Mijlocie a fost timp îndelungat model, scop sau motiv de invidie – constată Göncz Árpád.

Ziua de azi își trage rădăcinile din ziua de ieri. Ziua de mîine din ziua de azi. Prezentul își are rădăcinile în trecut, viitorul în prezent. Istoria nu cunoaște linii de demarcație. Această constatare nu se referă numai la unguri, ci și la toate celelalte popoare ale regiunii care au aceeași soartă. Această situație este valabilă și pentru periferia de sud

a Bazinului Carpatic, pentru întreaga porțiune dintre Carpați și Marea Baltică.

În urma dezvoltării tehnico-științifice accelerate, din partea a doua a secolului XX din Apus, s-au tras granițele invizibile și hotarele dintre om și om, deoarece dezvoltarea informaticii a transformat noțiunea distanței, înlesnind trecerea dintre comunitățile umane. Asta nu înseamnă că n-ar exista amintire colectivă, tradiții naționale, care delimitează cîte-o comunitate mai mică. Delimitează, dar totodată și unesc.

Prin urmare – constată Göncz Árpád – hotare există și azi în mod neschimbat, dar noțiunea de „graniță” se schimbă neconținut. Pur și simplu s-ar putea spune că azi comunitățile cu același trecut, cu aceeași soartă sînt din ce în ce mai conștiente, colaborarea lor este tot mai stringentă. Procesele economice devin tot mai largi, internaționale. Sferile amintirilor umane se largesc și se contopesc: Uniunea Europeană s-a constituit de fapt nu numai din punct de

vedere juridic și politic, ci și în conștiința oamenilor. Adevărat că lărgirea ei nu este deloc simplă, netedă. Statele și oamenii trebuie să se lupte cu deprinderi milenare, se ciocnesc de ziduri invizibile, iar teama de necunoscut se înfruntă cu obstacole psihice.

Ziua de azi este cîmpul de luptă al forțelor de retragere de ieri și a atracției necunoscute față de ziua de mîine. Nu încapă îndoială că pe acest cîmp de luptă ziua de ieri este învinsă, iar ziua de mîine este învingătoare firească. Dar totodată nu e contestabil că marșul triumfal al zilei de mîine este umbrat de epavele valorilor adevărate: ale sentimentelor, ale tradițiilor, ale pasiunilor generoase, ale rezultatelor culturale, ale mîndriei naționale legitime, ale moștenirii istorice a secolelor.

Dar la fel, e incontestabil că, pe calea ce duce spre mîine, se făuresc la tot pasul valori noi, legături comerciale, culturale, personale și deprinderi.

Viziunea Europei – a Europei adevărate – devine din zi în zi mai reală. Fiecare zi îndeplinește cîte-o promisiune. E adevărat că fiecare zi produce și decepții, rămîind datoare cu îndeplinirea cîte-unei promisiuni, dizolvă și leagă, sărăcește și îmbogățește. Pe de o parte conștientizează ceva – ceea ce este comun, pe de alta ne constrînge să recunoaștem și apărăm ceva, despre care pînă acum am

considerat că este perimat, depășit, bun de aruncat. Dar de mîine poate va deveni o comoară: obiectul mîndriei noastre – ca leagănul, în care bunica a legănat-o pe mama noastră într-o casă țărănească. Iar musafirul venit de departe admiră leagănul. El nu știe că ieri a fost adus din pod. Iar ceea ce pentru el înseamnă mai mult sau mai puțin o curiozitate, pentru noi înseamnă memoria zilei de ieri a bunicii, păstrată cu puțină durere, cu puțină nostalgie, dar care poate fi folosită excelent.

Göncz Árpád recunoaște că imaginea sa despre Europa este schimbătoare, variabilă. Ceea ce din această imagine este trecut autentic, se transformă încetul cu încetul în valoare artistică. Apartenența națională firească va deveni obiectul mîndriei și conștiinței. Colaborarea dintre state își pierde patosul, legislația comună pățește în practică zilnică, încetînd să mai fie o încercare spirituală și politică amarnică. Göncz Árpád mărturisește că patria sa, aici în Bazinul Carpatic, se transformă dintr-o dată din teren de inundație în pămînt roditor, al cărui folos e calculabil, pe rodul său se poate face asigurare. (Fiindcă pentru institutul de asigurări nu înseamnă nici un risc disproporțional). Deoarece azi nu mai contează că inundația va distruge barajul istoric existent de secole între noi, fiindcă din spre Răsărit pe toți ne păzește noua linie de apărare flexibilă, elastică, edificată în comun – încheie Göncz Árpád.

Gh. Santău

Rătăcindu-ne...

Sîntem o turmă mică, împrăștiată, ne simțim la marginea prăpastiei. Trupul nostru e o rană întreagă, dacă ne pipăim aici, acolo ne doare, dacă acolo ne pipăim, aici ne doare. Sîntem în nesiguranță, parcă nici noi nu știm ce vrem. Statul ne-a pus pe umeri o lege, care nu pentru noi s-a făcut, iar din constrîngerea acesteia am devenit handicapați. Ne confruntăm și părem ruși de oboseală, de cînd tot tragem semnalul de alarmă.

E clar, soarta noastră noi înșine ar trebui ne-o luăm în mînă. Dacă sîntem obiectivi, acest lucru pare imposibil, se pare că rămînem păgubași. Nu știm să trecem peste bolile molipsitoare ale copilăriei, nu știm să punem la o parte interesele personale. Cel care vrea altfel de fapte e foarte pretențios... Barem atîta autopenaj să avem, înainte de a suna clopo-

tele și ne-am pierde în marele ocean al asimi-lării.

Sînt martor ocular cum se desfășoară activitatea noastră, iau seama cum se zbat unii dintre noi, sus și tare. Îmi dau seama cum se autobuculesc unii, cum se laudă alții...

Într-un moment sîntem vinovați cu toții, dar imediat sîntem gata să ne retragem cînd e vorba de răspundere... Fapte mari și nuanțe mici lipsesc totuși ca să fie întreagă toată întrecerea noastră. Știm însă de unde venim, despre asta nu ar mai trebui să discutăm. Grațiul nostru moștenit își are rădăcinile... Dar s-a rătăcit cu noi împreună... Sîntem în tunel, dar sîntem capabili să zărim lumina, cu puțină credință: Eminescu, Goga, Blaga, Nichita Stănescu...

Șt. Oroian

ÎNȚELEPCIUNEA

O cugetare scurtă, plină de înțelepciune, face mai mult decît o cuvîntare lungă. D. Sanders (1819–1897)

O limpede picătură de rouă reflectă mai mult cer decît pămînt. V. Alecsandri (1821–1890)

Voi ești să cunoști lucrurile? Privește-le de aproape. Vrei să-ți placă? Privește-le de departe.

I. L. Caragiale (1852–1912)

Correspondență în timp

Cum se botezau copiii pe vremuri

Iubiți cititori, mă numesc Vasile Poiendan, m-am născut la Micherechi în anul 1940, într-o familie de țărani români săraci. Împreună cu cei patru frați ai mei, am trăit și am muncit toată viața în acest sătuc, care, vă mărturisesc sincer, îmi este tare drag inimii. Dar nu numai plaiul, străzile, oamenii de aici mă încântă, ci și trecutul comunității și mai ales obiceiurile pe care le-am moștenit de la străbunii noștri, și care, cred eu, sînt demne de a fi cunoscute sau reîmprospătate și de omul zilelor noastre. De aceea, dragi cititori, în rîndurile ce urmează doresc să vă povestesc cîteva datini, de aici de la noi, adică din Micherechi.

Azi sînt bunic și mă mîndresc cu doi nepoți. În duminica trecută l-am botezat pe cel mai mic, care este la fel de voinic ca și tatăl său. Tocmai de aceea am să vă povestesc acum cum nășteau femeile în trecut și cum se botezau copiii pe vremuri.

Boscoanele și în zilele noastre joacă un rol mare în traiul omenesc. Mai demult, cînd venea vremea nașterii femeile numai rareori se duceau să nască la spital. Se întîmpla că femeia năștea singură, fără moașă, fără nici un ajutor. Asta se întîmpla mai ales atunci cînd femeia era mai în vîrstă și născuse mai mulți copii. Au fost cazuri cînd femeia năștea afară pe cîmp, la săpat, la secerat și, vezi Doamne, nu li se întîmpla nimic: tot sănătoase rămîneau. Dar era în sat și o moașă, care ajuta la naștere, și tot ea

O tînără familie:
Gheorghe,
Valeria
și micuțul
Gerhard

punea copilul în scutece. După naștere, copilul era uns cu un pic de untură de porc. De aici vine vorba: „Ești un prunc cu multe pături de untură la fund, dîrtace ești așe dă rău / dă norocos”.

Cînd îl scăldau pe noul născut, părintele puneau bani în ciupă, care după spălat erau dați moașei.

Bătrînii noștri își mai amintesc încă de una și de alta. Ziceau că după nașterea unii tăiau o găină și tatăl copilului îi scotea mațele, pe care apoi le întindea cît se putea de lung. Se credea: dacă mațele sînt lungi, și copilul va avea o viață lungă. Adesea se auzea că se năștea cîte-un copil cu dinți. Atunci se spunea că acesta va fi un om deosebit sau că va muri de tînăr. A mai fost obiceiul ca după spălat co-

pilul să se pună pe masă împreună cu pîine, ca în viață să fie bun ca o bucată de pîine.

Tare mai aveau grijă de copil înaintea botezului, ca nu cumva să moară nebotezat. Adesea îi îmbrăcau cu cămașa întoarsă pe dos, să nu poată fi „diotet” sau stricat. Dacă copilul nu dormea bine, ziceau că ci-

neva „s o mnirat pă el”. Niciodată copilul nu trebuia lăsat singur în întuneric, căci pînă la botez putea să-l ajungă multe rele.

Cu botezarea micuțului, în multe locuri, se aștepta pînă cînd mama se făcea mai bine. Sărbătoarea botezului era ținută în mijlocul familiei. Uneori se adunau așa de mulți oaspeți, dacă familia era mai mare, de parcă ar fi fost o nuntă mai mică. Fiecare botez avea ceremoniile și obiceiurile sale. Mai întîi se alegeau nănașii, care puteau fi careva dintre frați și surori sau dintre prieteni sau alte rude. Relația dintre nănași și fini se păstra toată viața. Trebuie să vă spun că deseori se chemau doi sau mai mulți nănași.

În ziua botezului, neamurile invitate se îmbrăcau în haine de sărbătoare și se duceau la casa copilului nou-născut. De acolo cu toții mergeau pe jos la biserică, ca să fie martori cînd țineau copilul sub apa sfințită a botezului. În timpul botezului se dădeau bani și diferite cadouri. La sfîrșit nănașul înconjura altarul. De ce se făcea așa, nu se știe. Se zice că așa au învățat din

bătrîni. În drum spre casă aveau mare grijă să nu se întîlnească cu o înmormîntare: ca să nu se supere finușul sau finuța.

Acasă erau așteptați cu mîncăruri din cele mai bune, gătite de mamele bătrîne: tort, prăjituri, băutură etc. Rudele rămase acasă așteptau în „ușe uliții” alaiul sosit de la biserică. Cînd intrau în casă, nănașii ziceau: „Am dus un păgîn, și am adus un creștin!” Apoi, nănașa ridica copilul deasupra capului său zicînd: „Așe să crească dă mare!” Un alt obicei era că îl puneau pe copil jos, în fața casei și ziceau: „Cine-l iubește, și-l ieie sus!”

Nănașii dădeau cadouri valoroase: bani mulți, hăinuțe, cercei etc.

După pregătire, după serviciul divin din biserică și după ce au făcut toate obiceiurile, botezul se continua cu petrecere și se bea „tărie” în cinstea și sănătatea copilului.

Vezi, dragă cititorule, așa a fost la noi botezul în trecut. Data viitoare îți voi povesti despre familie și credințele legate de femeia însărcinată.

Cu drag Vasile Poiendan

La apariția unui volum jubiliar

E păcat, mare păcat, că serialul de etnografie și folclor, editat începînd din 1975 de Societatea Maghiară de Etnografie, nu ajunge la atîția cititori de cum ar merita – și cum ar fi util. Volumele realizate de-a lungul anilor în mai multe limbi, de mai mulți specialiști de naționalitate ar putea ocupa un loc de cinste nu numai ca documentare a activității domeniului, ci și ca material didactic auxiliar, ca lectură de inimă sau ca informații nostalgice.

Căci culegerile *Din tradițiile populare ale românilor din Ungaria* – pînă la ora actuală 13 la număr – au o certă valoare științifică, informativă și spirituală. Meritul este fără îndoială cel al Societății, dar neapărat trebuie subliniat meritul cercetătorilor români în întocmirea serialului nostru. În acest sens, *Alexandru Hoțopan* a

fost deschizătorul de drum, ale cărui merite sînt incontestabile, urmat fiind în redactare de *Gheorghe Mihăiescu*, ștabela fiind preluată mai apoi cu demnitate de *Emilia Martin*.

Numărul omagial cuprinde cinci studii interesante, docte, întocmite de cinci nume de prestigiu ale domeniului, abordînd tematică variată. Dar ceea ce aduce un teameinic surplus îl înseamnă prefața semnată de *Balassa Iván* unul dintre corifeii domeniului, și de celălalt „suflet” al întregii mișcări de etnografie și folclor *Eperjessy Ernő*. Fiindcă aîut prefața, cît și postfața ne oferă o imagine a întregii mișcări de-a lungul unui sfert de veac. De aici aflăm că în cei 25 de ani au fost editate în total 82 de volume – o performanță unică în Europa. Dar se pot afla și circumstanțele în care a fost

lansat serialul, modificările, înnoirile și diferitele transferuri de concepție editorială sau de conținut. Ca atare, noul volum oferă cititorilor dincolo de cinci autori de prestigiu: *Maria Curzău Czegledi, Narcisa Știucă, Emilia Martin Nagy, Terge Ildikó, Szendrei Eszter* și numeroase repere utile din acest domeniu.

Ca atare, nu se poate dori decît ca aceste caiete să ajungă la cît mai mulți cititori, pasionați de trecutul material și spiritual al naționalității.

E. I.

Foaia românească
poate fi citită
și pe Internet
www.foaia.com

Ioan Flora

Nichita*

*E chiar un fel de noapte,
ți-o spun eu, de la mine,
și iată, mai bern și noi, cu unii
și alții,
dar de crezut, ne gândim la tine,
acum, când se sparg
zilele cu clipe
când se împacă (dacă se pot împăca)
trecerea cu petrecerea,
când iată,
oasele tale de slove devin
oase de litere tandre
iar viața mea, nici măcar atît.*

*Poem scris în 13 decembrie 2000, la Gura Văii, despre care poetul se destăinuie:

„De ce am scris și am considerat că trebuie să scriu acest poem?

Pentru că tocmai în noaptea aceasta s-a stins, acum 17 ani, Nichita Stănescu, cu care am fost prieten. Despre prietenia mea cu Nichita Stănescu nu pot să mărturisesc eu. Dar acest poem este chiar acea mărturisire.”

„Să fie pe măsura amintirii și sentimentului pe care l-am trăit”

A fost un moment foarte semnificativ în ziua de 13 decembrie 2000, când am aniversat trecerea în neființă a lui Nichita Stănescu, căruia poetul Ioan Flora i-a fost prieten bun. Cu acest prilej am făcut interviul de mai jos.

– Într-adevăr, eu sînt aici la Gura Văii, la Severin, într-un fel, la marea împlinirea a 17 ani de la moartea marelui poet... Urma să se dezvelească un bust, un bust al poetului realizat de sculptorul Vlad Ciobanu, dar n-a fost să fie. Oricum, mai mulți dintre noi am fost cu gândul la Nichita, chiar în noaptea dintre 12–13 decembrie. Îmi amintesc, că în acea zi de 13 decembrie din 1983, când s-a stins poetul, a fost un ger și un viscol extraordinar la București. Poate că așa a vrut Dumnezeu. Să înghețe într-un fel și stîncile, când piere un mare om de litere. Spun, în noaptea aceea mai mulți ne-am amintit de Nichita, iar chiar și îngerul păzitor al slavilor, se pare că mi-a pus aripile pe umăr, încît am reușit să scriu 13 rînduri. Sper să fie pe măsura amintirii și sentimentului pe care l-am trăit. Într-adevăr, noi ne-am cunoscut acum zece ani, parcă la redacția ziarului Libertatea și la sediul revistei Lumina. Eram pe atunci angajatul acestei publicații românești săptămînale din Panciova. Și iată că ne mai întîlnim, și e foarte bine. Pentru a-l cita pe Nichita... Avea el o vorbă: „Zicem măcar, bătrîne, măcar în timpul vieții noastre și nu în timpul vieții altora...”. Reuniunea de-aici, de la Gura Văii, a redactorilor șefi ai publicațiilor românești din afara țării, este un lucru binevenit. Sper să fie și eficient. Fiindcă, într-adevăr, se aud o sumedenie de probleme cu care se confruntă frații

noștri din afara granițelor țării, uneori probleme născute dintr-o lipsă de organizare mai fermă a comunităților românești, axată, această organizare, bineînțeles în primul rînd pe probleme culturale și ce țin de sfera spiritualității românești.

– Ascultătorul, cum am amintit, v-a putut auzi încă vorbind din Panciova, din Serbia. Acuma, după cunoștințele mele, v-ați stabilit în România. Ce face Ioan Flora în România, la București?

– Într-adevăr, m-am stabilit cu familia în '93 la București. Am lucrat o vreme la Ministerul Culturii, la Departamentul de Cultură Scrisă și la Difuziunea Culturii Române, dar de vreo 5 ani lucrez la Muzeul Literaturii Române. Sînt muzeograf, redactor la editura acestui muzeu, o prestigioasă instituție și una dintre cele mai vii tribune, să-i spun așa, culturale și artistice a capitalei.

Ce fac la București? De obicei scriu... Am publicat în ultima vreme carte după carte, printre care patru volume de poezii. Am tradus și publicat la Cartea Românească o amplă antologie a poeziei sîrbești din toate timpurile, începînd cu primele texte datînd din 1208 și pînă în secolul XX. Sînt aproape 10.000 de versuri, cu mai mult de 400 de pagini. Iar în acest an, Anul Eminescu, am făcut o ediție, de fapt am îngrijit o ediție bilingvă româno-sîrbă Eminescu, unde pe lîngă poezie este prezentă și proza lui Eminescu, publicistică și cîteva selecțiuni sau referințe critice. E cea mai completă ediție bilingvă româno-sîrbă de pînă astăzi.

– Sînteți născut în Voivodina, Serbia. Cum ați reușit să vă încadrați la București în mediul majoritar român? Întreb acest lucru,

fiindcă într-un fel sîntem minoritari, dar desigur este o singură națiune, chiar și metaforică, într-un fel (fiindcă, poate fi Danemarca cu 5 milioane de locuitori, minoritate în Europa, cum o comunitate poate fi majoritară față de un individ...). Dar, revenind: cum a fost integrarea în românitatea bucureșteană?

– Într-un fel nu a fost o treabă dificilă, deoarece, așa cum se știe, facultatea am făcut-o la București, începînd din '69 pînă în '73. Am avut colegi de generație care au devenit scriitori importanți după aceea, și mai ales în ultima vreme, iar aici aș pomeni doi prozatori din generația mea, foarte importanți: Mircea Nedelcu și Gheorghe Crăciun. Deci integrarea mea nu a fost dificilă sub nici o formă. Am reintrat aproape firesc în cursul literaturii române contemporane și vii.

– Atunci să inversăm întrebarea. Poate e mai ușor să ne înțelegeți pe noi, minoritari, care trăim în afara granițelor României, cînd ne apropiem de România, de cultura, de civilizația română, cînd ne căutăm locul în această cultură...

– Înțeleg foarte bine, deoarece și eu sînt, cum bine ați spus, născut în Banatul sîrbesc. Am avut și eu acest statut de minoritar, într-o cultură majoritară, într-o țară unde limba majorității a fost și este în continuare sîrba. Cunososc acest sentiment, e un sentiment oarecum de frustrare, oarecum dureros, dar oricum, nu avem încotro. Românii din afara granițelor trebuie să-și ducă crucea și să-și păstreze spiritualitatea, sigur, atîta cît se poate, pentru că nimic nu vine de sine. Bineînțeles, e chiar un imperativ, aș spune istoric și moral.

Petru Cîmpian

Anul 50

Fișier al colaboratorilor FOII (36)

Teodor Oltean

debut de presă • animator cultural • colaborator

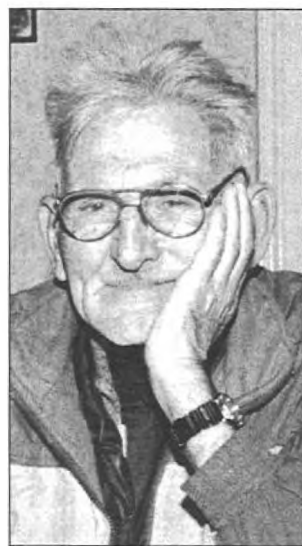
Multă gratuitate și energii tinerești s-au consumat la începutul presei în limba română. Dacă există vreo relație între libertatea pe care o oferea societatea în anii '50 și libertatea grupurilor care beneficiau de ea, acest s-au datorat în bună parte convergenței intereselor, scopurilor cărora le-au slujit primii constructori. Animatori culturali în sate, dascăli și profesori aflați la studii, la Giula, Seghedin sau Budapesta, preoți rostind românește credința de neam, țărani cu har și dăruire ori intelectuali cu suport științific, cu toții au reușit să treacă peste orgolii și egoisme și să formeze un cor univocal în orchestra vremii. De la Marius Turcu (Fișa 18), Gh. Dulău (Fișa 23), Gh. Santău (Fișa 3) la Gh. Nistor (Fișa 27), Mihai Purdi, Vasile Gurzău și Teodor Oltean, n-a fost moment inventariat de noi în această pagină care să nu fi dat rostul convenit acestor mentori și ucenici ai cuvântului românesc.

Multă discreție, refuzând zgomotul public față de munca sa pentru folosul obștei înregistrează și traiectoria colaboratorilor acestui veteran al comunității, Teodor Oltean, care face parte din generația întemeietoare a ziarului, fiind martorul tăcut al acelor vremi de naștere a Foii. Și cum ziarul în 1951 nu a impus restricții în subiecte de scris,

cădea în libertatea fiecăruia să scrie câte ceva despre semenii lor. De aceea, în acel moment paginile sînt acoperite de corespondențe venite din partea voluntarilor, fără impunerea unui subiect anume. Cei de-o seamă, precum Ilie Garami, Margareta Caciara, Liviu Gurban, foarte activi din primul an al ziarului, s-au apropiat de gazetă fără timidități sau complexe, fiind prezenți pe tot parcursul primei serii a Foii. Teodor Oltean, deși activase ca învățător încă din 1947 la Giula, abia în 1952, cînd obține și diploma de profesor la Școala Superioară Budapesta, este amintit ca profesor la școala generală din orașul românesc. Deși coleg cu lie Ivănuș (Fișa 2), proaspătul dascăl nu intră repede în paginile ziarului, cu toate că făcea parte din inițiatorii lui. La aceeași rubrică, Știrile noastre, se semnalează în 1952 numirea sa la școala din Giula, odată cu transferul Mariei Oltean de la grădinița din Bedeu la cea din Micherechi (nr. 5, 1 martie 1952). Confirmarea pe postul de profesor are loc în același an 1952, cînd apare și primul său articol de ziar semnat. E vorba de o corespondență cu știri din comuna Leta Mare, jud. Bihor (Actualități din comuna Leta Mare, nr. 22, 15 nov. 1952), scrisă obiectiv, într-un limbaj limpede, strict informațional. Numărul 2

din 1954, care face un inventar al colaboratorilor din cei trei ani de existență a ziarului, îl amintește și pe Teodor Oltean printre cei mai constanți colaboratori. Poate că așa se explică și prezența sa în cursul anului 1954 cu articole nesemnate, dar care aparțin acestui colaborator, prin preocupările pentru profiluri individuale ale oamenilor de cultură. Fie că e vorba de profilul dascălului Marius Turcu (nr. 3, 30 ian. 1954) ori al animatorului cultural Gh. Nistor (nr. 10, 13 mai 1954) sau cel semnat despre țăranul folclorist Iuliu Curta (nr. 18, 3 sept. 1954), scrisul lui Teodor Oltean capătă un contur tot mai clar, care deschide seria articolelor-portret. Are condeiul său nu numai grija pentru ansamblu și contur din elemente-cheie ale portretului, dar mai ales sensibilitatea evocatoare, capabilă să transforme un simplu articol informațional în pagină de poezie a sentimentelor. Mai mult ca sigur că modelul acestui gen de scrieri a contaminat și pe gazetarul Ioan Sz. Kiss (Fișa 24), care va iniția pe alte coordonate asemenea profiluri de dascăli. Deși semnată natura lui este absentă câteva decenii, abia după 1975, deci, la 15 ani de la apariția ziarului românesc, Teodor Oltean revine cu colaborări, din genul celor care au dat strălucire cîndva

articolelor sale. Fraza sa a câștigat în amplitudine, se deschide larg spre descrierea situativă, cu încărcătură afectivă venită dinspre povestitorul de talent. Iată o asemenea intrare în datele transpuse de amintirile bătrînului Ioan Nichita din Vecherd, o intrare în timp și spațiu ca de legendă: „În apropierea barcăului, unde se sfîrșește întinsa pustă Hortobágy, cu cîteva decenii în urmă pășteau herghelii de cai liberi, în voie, turme de vaci și de oi fără de număr și unde de secole întregi dormeau nestingherite latifundiile baronului Vay, a familiei Böethy și a conților Bethlen, acolo trăiau de sute de ani iobagi români, care pînă în ziua de azi și-au păstrat doar porecelele ca Furcău, Purece, Piscoi sau Tuluca. Această așezare pitorească a purtat și poartă numele de Vecherd”. (Vecherdul din trecut pășind spre viitor, Calendarul nostru, 1977). Odată pregătit terenul, intrarea în portret se face fie printr-o notație concisă a trăsăturilor fizice, ca în cazul celei mai bătrîne femei bihorene, mătușa Dagău, fie printr-o evocare a unor ocupații meșteșugărești, ca în cazul veteranilor János Mezei ori a cismarului Ioan Gál (Calendar, 1978). Povestire, obiceiuri, istorie locală, documente, coborîre în trecut și plonjare în prezent, sînt cîteva din instrumentele pe care le stăpînește cu mare artă articolul-portret din zona orașului Bichiș (în Calendar, 1982). Teodor Oltean ar fi avut toate datele necesare în a-și exercita talentul de povestitor și cel al descrierii, fiindcă textele sale au respirația epică și reușește să contureze mici întîmplări, anecdote, situații neașteptate. Iată într-un asemenea material, despre pastorii bisericii, Mihai Ghiba sau Gh. Ciumpilă, călătorul spiritual regăsește bucuria întîlnirii prin rudenie străveche, într-un final de mică povestire: „Sînt strănepotul unor „purcari” vestiți din părțile Crișurilor și mă numesc... Teodor Oltean”. (1982). Unui asemenea talent îi este dat să comunice cu ceilalți, printr-o învăluitoare artă a dialogului melancolic, încărcat de lumină și har. Schița

de dialog-evocare, Pictorița, despre Rozalia Costa, îmbină formula dialogului direct cu cea a amintirii preluate de povestitor... Amintirea circulă în deplină voie printre rînduri, desfătată de binețea povestirii și cumintețea așezată a momentelor care au însoțit copilăria și devenirea artei, începînd cu familia (tatăl, bace Ilie) și terminînd cu mentorii spirituali (Gh. Kohán), trăind alături, și dincolo de moarte.

Destinul lui Teodor Oltean include și implicarea sa în treburile culturale, fie cele legate de soarta școlilor, fie cele de propunere a unor exerciții de logică și inteligență sau de participare la comisia redacțională în 1983. Din prima categorie, articolul De ce nu are conducătoare română comuna Chitighaz? (nr. 22, 30 oct. 1954). Ridică o problemă acută pentru grădinița comunală, scris cu temei și spirit polemic. Din a doua fac parte jocurile de rebus propuse, într-o formulă diversificată, pe dezlegări de cultură generală. Nu în ultimul rînd, rîndurile de amintiri legate de începutul ziarului, publicate în anul al 15-lea de apariție, încheagă pentru Teodor Oltean însuși un profil de animator cultural responsabil și serios. Dacă în anul 50 al existenței ziarului, amintirile sale ne vor da cîteva clipe de sărbătoare, povestind peste ani nepoților ce a însemnat Foaia noastră, cu siguranță se poate bucura că a trăit o jumătate de veac în slovă și faptă de român.

Cornel Munteanu

Din fișele următoare: Gheorghe Kovács (37), Ervin Sass (38), Mihai Purdi (39) și alții.

Vacanță de iarnă pentru fotbaliștii din Micherechi

Echipa de fotbal din Micherechi joacă de mai mulți ani în campionatul județean, divizia I, cu rezultate laudabile. Bineînțeles, au fost și meciuri pe care „cel de-al 12-lea jucător” - suporterul, ar fi vrut să-l uite cât mai repede. Așa e sportul, dar mai ales așa e fotbalul! Totuși, revenind, suporterii pot fi mulțumiți de rezultatele echipei lor, precum și echipa se poate mândri cu sprijinul moral și material care îi revine din partea suporterilor, indiferent dacă joacă acasă sau în deplasare. Deseori s-a întâmplat că în deplasare, pe arena adversarilor au fost mai mulți suporterii din Micherechi decât din localitatea respectivă. Dar venind vorba de sprijin, e important să amintim ajutorul Primăriei și al antreprenorilor din comună, fără de care echipa nici

nu ar putea exista. Dincolo de aceste constatări, nici *Gheorghe Pățca* nu a scăpat de întrebările cunoscute:

- Ești mulțumit cu rezultatele echipei din sezonul trecut?

- Ajunge să aruncăm o privire pe tabela de clasament: Micherechiul ocupă locul 5, cu 25 de puncte, cu 31 de goluri

marcate și 16 goluri primite. Nu zic că băieții nu ar fi putut juca mai bine, dar în general sînt mulțumit cu jocul lor și cu întreaga echipă.

- Ce modificări plănuiești în sezonul de primăvară?

- În orice caz, am vrea un portar bun de rezervă, un atacant mai energic și care să tragă mai mult și cu succes la poartă. Dar ne-ar mai trebui și un mijlocas. Jucătorii de pînă acum rămîn cu toții, nimeni nu părăsește echipa.

- Cum vă pregătiți pentru sezonul următor?

- Luni, la 15 ianuarie pornim pentru o săptămînă în cantonament, la Moneasa. Ne-am propus antrenamente zilnice intense: atît antrenamente tehnice, cît și exerciții de educație fizică și discutarea unor tehnici de joc.

- Ce clasament ați vrea să obțineți în campionatul următor?

- Dacă va reuși, cum am mai amintit, să aducem pe cele trei posturi cîte-un jucător bun, atunci ne putem menține poziția și ne vom putea califica pe unul dintre primele cinci locuri.

MIC

Succese românești la Budapesta

Cupa Mondială de floretă fete, desfășurată la 13-14 ianuarie, la Budapesta, a fost cîștigată de bucureșteanca *Roxana Scarlat*, care a învins-o în finală pe italianca *Francesca Bertolozzi* cu scorul de 14:7. Locurile trei și patru le-au revenit de asemenea floretistelor românce *Laura Badea* și *Reca Szabo Lazăr*. Cea mai bună floretistă maghiară, *Mohamed Aida*, s-a clasat pe locul cinci.

I. Kaupert

Viorel Moldovan se simte mai bine ca la 20 de ani

Viorel Moldovan a marcat sîmbătă al 16-lea gol în tricoul clubului FC Nantes, primind înaintea meciului cu Auxerre trofeul pentru cel mai bun jucător din Franța pe luna decembrie. Cel de sîmbătă trecută a fost încă un meci excelent al lui *Viorel Moldovan*. Un gol, alte două rachete care au ochit transversala porții adverse, de ajuns cît să fie declarat cel mai bun jucător de pe teren de suporterii echipei FC Nantes. Echipa „canarilor” a remizat pe teren propriu cu Auxerre, dar continuă să conducă în clasament, avînd trei puncte avans în fața echipei din Lille. După ce la sfîrșitul săptămînii trecute, la prînz, *Moldovan* tocmai încheiase antrenamentul de recuperare programat de antrenorul *Denoueix*, a urmat o pauză pînă marți, după care a început pregătirea partidelor viitoare: cu *Pacy* sur *Eure*, în Cupa Franței sîmbătă, la 20 ianuarie și cu *Lyon*, pe 27 ianuarie, în Premiere Division.

- *Viorel, la cîte goluri te vei opri?*

- Nici nu mă gîndesc la așa ceva. Să dau cît mai multe goluri, meci de meci. Dacă mi-ar intra toate, ar fi perfect. Dar mai sînt portari, mai sînt bare, cum au fost, nu pot să marchez la fiecare fază. Oricum, pînă acum e bine. Am marcat 16 goluri, vor mai fi și altele... M-am bucurat că pre-

sa de aici m-a ales cel mai bun fotbalist din campionat, pe decembrie, dar cel mai fericit a fost băiețelul meu, *Gianluca*.

În noiembrie, *Carriere*, tot de la Nantes, a ieșit jucătorul lunii și cînd a văzut trofeul, *Gianluca* a crezut că e al meu. Cînd a aflat, s-a întristat, dar l-am liniștit. L-am promis că-i voi aduce și lui unul, identic. Și înaintea meciului cu Auxerre, mi-au dat premiul. Acum stă în camera lui. Să-l fi văzut ce topăia de bucurie...

Viorel Moldovan este, probabil, cel mai în formă internațional care evoluează în străinătate. Sub culorile galben-verzi ale „canarilor” a marcat 10 goluri în Premiere Division, cinci în Cupa UEFA și unul în Cupa Ligii Franței, fiind declarat de către suporterii lui Nantes de 5 ori jucătorul meciului. „*Moldogol*” are însă adversari pe măsură în lupta pentru supremație. *Cătălin Munteanu* este golgeterul la Salamanca, cu 6 porți reușite, el înscriind de fiecare dată în ultimele patru etape din Segunda Division. *Alin Stoica* a adunat și el 8 goluri în actualul sezon pentru *Anderlecht*, 6 în campionat și două în Liga Campionilor. *Cristi Chivu*, specialistul în lovituri de pedeapsă de la *Ajax*, are doar 5 goluri, însă evoluțiile sale sînt foarte apreciate, la fel ca și cele ale lui *Cosmin Contra*, un jucător de bază la *Alaves*.

Ramuri sportive

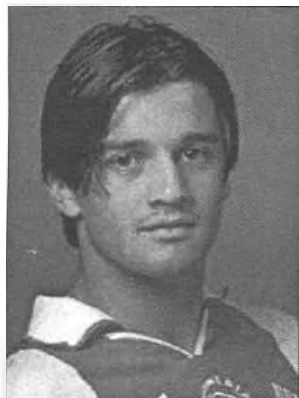
Grupați cîte două din cuvintele notate cu litere în jurul ramurilor de sport indicate cu cifre.

- a) croșă, b) bloc-start, c) rachetă, d) schi, e) paralele, f) tură, g) poartă, h) craul, i) tragere la țintă, j) cal, k) piscină, l) pion, m) corner, n) gaură, o) plasă joasă, p) cursă de viteză
1. natatie
 2. fotbal
 3. șah
 4. gimnastică
 5. biatlon
 6. tenis
 7. atletică
 8. golf

Dezlegare:

1. h-k, 2. g-m, 3. f-l, 4. e-j, 5. d-i, 6. c-o, 7. b-p, 8. a-n

Gladiatorii secolului XXI

Nici în vacanța de iarnă nu au parte de liniște fotbaliștii recunoscuți, originari din România. În timpul transferelor, o mulțime de jucători schimbă culoarea echipamentului, printre ei și *Florin Răducioiu*, *Dan Petrescu* și *Cristian Chivu*.

Florin Răducioiu a semnat miercuri trecută un contract pe 6 luni cu campioana Franței, AS Monaco, care va disputa un meci amical cu compania *Dinamo*. Miercuri după amiază, fotbalistul român a și participat la primul antrenament în tricoul alb-roșu. „Există și o opțiune de prelungire pentru încă un sezon”, a anunțat șeful de presă al clubului monegas. Din interior, această tranzacție a fost sprijinită de *Marco Simone*, fostul coechiper al lui *Răducioiu* la AC Milan. Părerea lui *Simone* e clară: „*Florin* e un jucător excelent, un învingător. Ne-am înțeles foarte bine cît timp am fost împreună la Milano și venirea sa la Monaco nu poate decît să ne

întărească efectivul, atît prin calitățile sale, cît și prin experiența acumulată de el în echipele din Europa. În plus, e un băiat admirabil!”

Dan Petrescu a semnat sîmbătă trecută contractul la *Southampton* (Anglia) unde va rămîne timp de doi ani și jumătate. Președintele „sfinților”, *Rupert Lowe*, consideră că a dat lovitură. „Sîntem satisfăcuți să avem în echipă un jucător ca *Dan*. *Hodle* îl cunoaște pe jucătorul român încă de cînd era la *Chelsea* și are mare încredere în el” - a declarat *Cowe*, înregistrîndu-l deja la federația engleză. Prin urmare, el ar putea evolua la *Southampton* în Premier League, chiar de sîmbătă.

După ce fundașul brazilian *Cris* a fost refuzat, internaționalul român *Cristian Chivu* a rămas singur pe lista fundașilor pe care și-a dorit-o *Serrallor* pe care și-a dorit-o *Serrallor*, antrenorul *Barcelonei*. Transferul de la *Ajax* s-ar putea realiza, însă abia în vară, așa cum a indicat președintele *Ioan Graspard*. „Nu vom transfera nici un jucător pînă la 3 iunie. Este o decizie definitivă și categorică”.

Privind eventuala trecere a lui *Chivu* de la *Ajax* la *Barcelona*, *Costel Gălcă*, colegul din naționala României a apreciat că „*Deși* are numai 20 de ani, *Chivu* posedă o mare experiență. Este un bun profesionist și nu creează probleme”.

MIC

ROMÂNIA

Luni, 22 ianuarie

6.00 Telematinal 7.55 Ploaia de stele 9.20 Film 11.10 Surprize, surprize... 13.00 Jurnal 13.15 Ciber-Fan 13.30 Pro Patria 14.30 Serial. 15.00 Cronica 16.30 Serial 17.00 Corect! 17.10 Seniorii cetății 18.00 Info-Mania 18.10 Știri 18.15 Serial. 19.00 Jurnal 19.40 Guvernul se prezintă 19.50 Iartă-mă! 20.50 Amprente 21.00 Național TV Bingo Liberty 22.15 Jurnalul de noapte.

Marti, 23 ianuarie

6.00 Telematinal 8.00 Jurnal regional 8.40 Practic TV 9.30 TVR Cluj 10.20 TVR Iași 11.10 TVR Timișoara 12.00 Ora G 13.00 Jurnalul de prânz 13.15 Ciber-Fan 13.30 Iartă-mă! 14.30 Serial. 15.00 Puncte cardinale 15.30 Cronica 16.30 Serial 17.00 Corect! 17.10 Pentru dv. Doamnă! 18.00 Info-Mania 18.10 Știri 18.15 Serial 19.00 Jurnal 19.35 Sport 19.40 Guvernul se prezintă 19.50 Film 21.20 Serial. Șapte zile 22.15 Jurnalul de noapte 22.30 Economia 23.15 Marele Jazz.

Miercuri, 24 ianuarie

6.00 Telematinal 8.00 Jurnal regional 8.40 Practic TV 9.30 TVR Cluj 10.20 TVR Iași 11.10 TVR Timișoara 12.00 Tezaur folcloric 13.00 Jurnalul de prânz 13.15 Ciber-Fan 13.30 TVR Craiova 14.30 Serial 15.00 Panorama. Magazin în limba germană 16.30 Serial 17.00 Corect! 17.10 Impas în doi 18.00 Info-Mania 18.15 Serial 19.00 Jurnal 19.35 Sport 19.40 Guvernul se prezintă 19.50 Recurs la morală 21.00 Campionatul European de patinaj artistic 22.15 Jurnalul de noapte 22.30 Memoria exilului românesc 23.10 Lumea dansului.

Joi, 25 ianuarie

6.00 Telematinal 8.00 Jurnal regional 8.40 Practic TV 9.30 TVR Cluj 10.10 TVR Iași 11.00 TVR Timișoara 11.30 Recurs la morală 13.00 Jurnal 13.15 Ciber-Fan 13.30 Drepturile omului 14.30 Serial 15.00 Convingeri 16.30 Serial 17.00 Corect! 17.10 Medicina pentru toți 18.00 Info-Mania 18.10 Știri 18.15 Serial. Pasiuni 19.00 Jurnal 19.35 Sport 19.40 Guvernul se prezintă 19.50 Serial 20.45 Reflecții rutiere Campionatul European de patinaj artistic 22.15 Jurnalul de noapte 22.30 Serial.

Vineri, 26 ianuarie

6.00 Telematinal 8.00 Jurnal regional 8.40 Practic TV 9.30 TVR Cluj 10.20 TVR Iași 11.10 TVR Timișoara 12.10 Medicina pentru toți 13.00 Jurnalul de prânz 13.15 Ciber-Fan 13.30 Garantat 14.30 Trupa de șoc 15.30 Tribuna partidelor parlamentare 16.00 De la Est la Vest 16.30 Serial 17.00 Corect! 17.10 O vedetă... populară 18.00 Info-Mania 18.10 Știri 18.15 Serial. Pasiuni 19.00 Jurnal 19.35 Sport 19.40 Guvernul se prezintă 19.50 Culise 20.50 Campionatul European de patinaj artistic 22.15 Jurnalul de noapte 22.30 Profesioniști 23.30 Rock la miezul nopții.

Sâmbătă, 27 ianuarie

6.00 O vedetă... populară 6.50 Oameni ca noi 7.20 Desene animate 7.45 Serial. 8.40 Muzică populară 9.20 Film 10.35 Casa mea 11.05 Ai carte, ai parte! 12.00 Serial comic 12.30 Auto Club 13.00 Jurnalul de prânz 13.10 Arca marelui 15.15 Serial 16.00 Campionatul European de patinaj artistic 17.00 Teleenciclopedia 18.00 Garantat 100% 19.00 Jurnal 19.25 Sport 19.30 Divertisment și muzică 20.40 Serial 21.35 Jurnalul de noapte 21.45 Film.

Duminică, 28 ianuarie

6.00 Ceasul deșteptător 7.00 Universul Credinței 8.00 Desene animate 8.30 Kiki, Riki, Miki. Magazin pentru copii 9.30 Viața satului 11.00 Tezaur folcloric 12.00 De luni pînă duminică 12.45 Jurnalul de prânz 13.00 Anul sportiv 2000 14.00 Campionatul European de patinaj artistic 17.00 Trupa de șoc 18.10 Serial 19.00 Jurnal 19.25 Sport 19.30 Film 22.00 Știrile de sâmbătă asta 22.30 Jurnalul de noapte 22.40 Premiile Fundației Culturale Române.

TVR

Luni 22 ianuarie

6.00 Serial (R). Familia Porter 6.25 Serial (R). Piatra magică 6.50 Desene animate 7.15 Veni, Video, Vici! (R) 7.35 Toți, împreună 8.25 NBA Action 10.25 Știri 10.30 NBA Action 11.00 Film (R). Suferința femeilor 12.30 Răscruți (R) 13.00 Desene animate 13.45 Serial. Femeia ispititoare 14.30 Veni, Video, Vici! 14.45 Știri 14.50 Serial. Jonathan Creek 15.40 Tradiții 16.10 Documentar 16.45 Serial de călătorii 17.30 Telegiurnal TVR 2 18.00 Cinci pentru națiune 19.45 Serial. S Club 7 la L.A. 20.10 Obsesia vitezei 20.55 Sport plus 21.40 Știri 21.45 Știri bancare și bursiere 21.50 Teatrul Național de Televiziune prezintă: ... sub clar de lună 23.30 TVM Mesager.

Marti 23 ianuarie

6.00 Serial (R). Familia Porter 6.25 Serial (R). S Club 7 la L.A. 6.50 Desene animate 7.15 Veni, Video, Vici! (R) 7.35 Toți, împreună 8.20 Documentar (R) 8.50 Obsesia vitezei (R) 9.35 În numele sportului (R) 10.05 Știri 10.10 Sport plus 11.00 Trupa DP 2 (R) 12.30 Tribuna partidelor parlamentare 13.00 Desene animate 13.45 Serial. Femeia ispititoare 14.35 Veni, Video, Vici! 14.50 Știri 15.00 Volei feminin: Universitatea Bacău-Tenerife (Spania) 16.35 Serial. Familia și Legea 17.30 Telegiurnal TVR 2 18.00 Cinci pentru națiune 19.45 Serial. S Club 7 la L.A. 20.15 Pragul de sus 21.40 Știri 21.45 Știri bancare și bursiere 21.50 Film. Munții în flăcări 23.15 TVM Mesager.

Miercuri 24 ianuarie

6.00 Tip-Top, Mini-Top (R) 6.30 Serial (R). S Club 7 la L.A. 6.55 Desene animate 7.20 Veni, Video, Vici! (R) 7.35 Toți, împreună 8.40 Pragul de sus! (R) 10.05 Știri 10.10 Documentar (R) 10.50 Film (R). Munții în flăcări 12.15 Veni, Video, Vici! 12.30 Cronici votive (R) 13.00 Desene animate 13.45 Serial. Femeia ispititoare 14.30 Veni, Video, Vici! 14.45 Știri 14.50 Documentar 1 15.45 Serial de călătorii 16.10 Mit și istorie 16.35 Serial. Familia și Legea 17.30 Telegiurnal TVR2 18.05 Pasărea de foc (R) 18.40 Polo: Rapid-Dinamo 19.45 Serial. S Club 7 la L.A. 20.15 Pe muchie de cuțit 21.10 Afaceri la cheie 21.25 E dreptul tău 21.40 Știri 21.45 Știri bancare și bursiere 21.50 Film. A treilea ochi 23.30 TVM Mesager.

Joi 25 ianuarie

6.00 Călătoriile lui Ics (R) 6.35 Serial (R). S Club 7 la L.A. 7.05 Desene animate 7.35 Toți, împreună 8.25 Veni, Video, Vici! (R) 8.40 Pe muchie de cuțit (R) 9.35 Afaceri la cheie 9.50 E dreptul tău (R) 10.10 Știri 10.20 Documentar (R) 11.20 D'ale lui Mitică (R) 12.25 Tribuna partidelor parlamentare 13.00 Desene animate 13.45 Serial. Femeia ispititoare 14.30 Veni, Video, Vici! 14.45 Știri 14.50 Documentar 15.40 Atlas (R) 16.10 Energie formelor 16.45 Puls 2001 17.30 Telegiurnal TVR 2 18.00 Documentar 18.45 Polo pe apă: Rapid-Dinamo 19.45 Serial. S Club 7 la L.A. 20.15 Ora adevărului 21.40 Știri 21.45 Știri bancare și bursiere 21.50 Cinematograful de artă. Marele animal 23.00 TVM Mesager.

Vineri 26 ianuarie

6.00 Arta apărării (R) 6.35 Serial (R). S Club 7 la L.A. 7.05 Desene animate 7.35 Toți, împreună 8.25 Ora adevărului (R) 9.55 Știri 10.00 Veni, Video, Vici! (R) 10.15 Documentar 11.15 Cinematograful de artă (R) 12.30 Mit și istorie 13.00 Desene animate 13.45 Serial. Femeia ispititoare 14.30 Vineri, Video, Vici! 14.45 Știri 14.50 Serial. Samuraul 15.40 Arca lui Noe 16.10 Spectacolul lumii (R) 16.40 Serial. Misiune pe chei 17.30 Telegiurnal TVR 2 18.00 Cinci pentru națiune 19.45 Serial. S Club 7 la L.A. 20.15 D'ale lui Mitică 21.15 Documentar 21.45 Știri 21.50 Știri bancare și bursiere 22.00 Film. O femeie incomodă 23.40 TVM Mesager.

Sâmbătă 27 ianuarie

6.00 Arca lui Noe (R) 6.35 Serial (R). S Club 7 la L.A. 7.05 Desene animate (R) 7.35 Toți, împreună 8.25 Răscruți 9.00 Film. Scenariștii 10.35 Desene animate 11.00 Serial. Piatra magică 11.30 Trupa DP 2 13.00 On line 13.30 Știri 13.35 Atlas 14.05 Serial de călătorii 14.35 Top TVR 2 15.35 Serial. Parohia Dibley 16.00 Povestiri cu internet neașteptat 16.30 Lumea de mine 17.30 Telegiurnal TVR 2 17.45 Prețul succesului 18.20 TATTOO 2000, ediția a XV-a 19.10 Televiziunea, dragostea mea! 20.15 Serial. Familia Porter 20.35 Serial. Jonathan Creek 21.25 Știri 21.30 NBA Action 22.05 Documentar 22.50 TVM Mesager.

Duminică 28 ianuarie

6.00 On line (R) 6.30 Serial (R). Piatra magică 7.00 Desene animate (R) 7.30 Tradiții 8.00 Medalion de interpret 8.30 Ferma 9.30 +Cronici votive 10.00 Călătoriile lui Ics 10.30 Desene animate 11.00 Serial. Piatra magică 11.30 Tip-Top, Mini-Top 12.05 Documentar 13.00 Arta apărării 13.30 Știri 13.40 În numele sportului 14.15 Documentar 15.05 Serial. Star Trek 16.00 Documentar 16.30 Paralele inegale 17.30 Telegiurnal TVR 2 17.40 Serial. Mike Hammer – detectiv particular 18.30 Spectacolul lumii 19.00 Film. O familie de suflet 20.30 Serial. Familia Porter 21.00 NBA – Campionatul Nord-American de Baschet (R) 23.00 TVM. Mesager.

ProTV Internațional este transmis pe satelitul **HOT BIRD 3**, situat la **13 grade Est**, putînd fi recepționat cu orice receptor digital local situat pe frecvența **12198,08 MHz**. În România, acest program este transmis **NECODAT** între orele 00.00 – 10.00 (ora României).

Luni, 22 ianuarie

21.00 Știrile ProTV 22.00 Chestiunea zilei pe scurt 22.10 Chestiunea zilei 23.50 Revista presei cu Neculai Constantin Munteanu 24.00 Știrile ProTV 0.10 Profit 0.15 P@oezia 0.20 Reforma la români 0.50 Urmărire generală 1.15 Acasă la bunica 1.30 Viața bate filmul 2.15 Fotbal Divizia A – Rezumat 3.00 Știrile ProTV – Știrile despre viață pur și simplu 3.30 Știrile de Acasă 4.00 Bună dimineața, ProTV e al tău!

Marti, 23 ianuarie

21.00 Știrile ProTV 22.00 Chestiunea zilei pe scurt 22.10 Chestiunea zilei 23.50 Revista presei cu Neculai Constantin Munteanu 24.00 Știrile ProTV 0.10 Profit 0.15 P@oezia 0.20 Profesiunea mea, Cultura 1.15 Acasă la bunica 1.30 Viața bate filmul 2.15 Acasă la români 2.30 Apropo.ro 3.00 Știrile ProTV 3.30 Știrile de Acasă 4.00 Bună dimineața, ProTV e al tău!

Miercuri, 24 ianuarie

21.00 Știrile ProTV 22.00 Chestiunea zilei pe scurt 22.10 Chestiunea zilei 23.50 Revista presei cu Neculai Constantin Munteanu 24.00 Știrile ProTV 0.10 Profit 0.15 P@oezia 0.20 Profeții despre trecut 1.15 Acasă la bunica 1.30 Viața bate filmul 2.15 Acasă la români 2.30 Doctorul casei 3.00 Știrile ProTV 3.30 Știrile de Acasă 4.00 Bună dimineața, ProTV e al tău!

Joi, 25 ianuarie

21.00 Știrile ProTV 22.00 Chestiunea zilei pe scurt 22.10 Chestiunea zilei 23.50 Revista presei cu Neculai Constantin Munteanu 24.00 Știrile ProTV 0.10 Profit 0.15 P@oezia 0.20 Acasă cu Ruxandra Săraru 1.15 Acasă la bunica 1.30 Viața bate filmul 2.15 Acasă la români 2.30 Profashion 3.00 Știrile ProTV 3.30 Știrile de Acasă 4.00 Bună dimineața, ProTV e al tău!

Vineri, 26 ianuarie

21.00 Știrile ProTV 22.00 Chestiunea zilei pe scurt 22.10 Chestiunea zilei 23.50 Revista presei cu Neculai Constantin Munteanu 24.00 Știrile ProTV 0.10 Profit 0.15 P@oezia 0.20 Reforma la români 0.50 Urmărire generală 1.15 Acasă la bunica 1.30 Acasă la români 2.30 la-mă acasă 3.00 Știrile ProTV 3.30 Știrile de Acasă 4.00 Bună dimineața, ProTV e al tău!

Sâmbătă, 27 ianuarie

21.00 Știrile ProTV 21.30 Fotbal 23.00 Acasă la români 0.30 Retrospectivă – Chestiunea Zilei 1.00 Profashion 1.30 la-mă acasă 2.00 Acasă cu Ruxandra Săraru 3.00 Echipa mobilă 3.30 Steaua ta norocoasă 5.30 Retrospectiva P@oezia 6.00 Profesiunea mea, Cultura.

Duminică, 28 ianuarie

21.00 Știrile ProTV 21.30 Concert extraordinar al Colegiului Pro 22.30 Procesul Etapei 24.00 Echipa mobilă 0.30 Vacanța Mare 1.30 Acasă la români 2.30 Doctorul casei 3.00 Superabracadabra 4.30 Apropo.ro 5.00 Echipa mobilă 5.30 Promotor 6.00 Profeții despre trecut.

FM 92,1 MHz STEREO RADIO VOCEA EVANGHELIEI ORADEA

3700 Oradea Str. Cuza Vodă nr. 85.

Tel. 59-430552, Fax: 59-427372

E-mail: inbox@rve.net

– muzică – știri locale și BBC – emisiuni pentru orice vîrstă

Ascultați RVE non stop și pe Internet la:

<http://www.rve.net>

TRANS WORLD RADIO – ROMÂNIA

(Radio Vocea Evangheliei pentru Europa)

AM 1548 KHz zilnic, ora 21.15–21.45

SW 31 și 49 m – vineri: 18.30–18.45 – sâmbătă:

18.00–18.45 – duminică: 18.30–18.45

ÎN LIMBA MATERNĂ emisiune radiofonică în limba română

22 IANUARIE, LUNI (redactor: Iulia Kaupert)

10.30 Introducere, cuprins 10.35 Știri și informații, date meteo 10.45 Evenimente calendaristice 10.50 Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.00 Montaj de muzică populară – redactor: Gelu Stan din Timișoara 11.30 Buletin informativ, date meteo 11.40 Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.55 Încheiere.

23 IANUARIE, MARTI (redactor: Petru Cîmpian)

10.30 Introducere, cuprins 10.35 Știri și informații, date meteo 10.45 Evenimente calendaristice 10.45 Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 10.30 Buletin informativ, date meteo 10.45 Engleza pe înțelesul tuturor – curs de limbă engleză 11.55 Știrile zilei pe scurt, încheiere.

24 IANUARIE, MIERCURI (redactor: Monica Rocsin)

10.30 Introducere, cuprins 10.35 Știri și informații, date meteo 10.45 Evenimente calendaristice 10.50 Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.00 Buletin de știri, date meteo 11.40 Sport – rubrica lui Adam Bauer 11.53 Avanspremiera „Ecranul nostru” 11.55 Știrile zilei pe scurt, încheiere.

25 IANUARIE, JOI (redactor: Adam Bauer)

10.30 Introducere, cuprins 10.35 Știri și informații, date meteo 10.45 Evenimente calendaristice 11.00 „Cuvinte potrivite” – emisiune dialog de cultivare a limbii române 11.15 Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.30 Buletin de știri, date meteo 11.55 Nota săptămînii de Edda Illyés 11.55 Știrile zilei pe scurt, încheiere.

26 IANUARIE, VINERI (redactor: Eva Iova)

10.30 Introducere, cuprins 10.35 Știri și informații, date meteo 10.45 Evenimente calendaristice 11.50 Revista presei „Foia românească” 11.52 Avanspremiera „Ecranul nostru” 11.55 Ce e nou la liceul Bălcescu din Giula? – relatează Andreea Gurzău 11.00 „De la opse la pașpe – Liceenii” 11.30 Buletin de știri, date meteo 11.40 Actualități la românii din Banatul Sîrbesc – relatează Cornel Mata din Virșet 11.50 Știri și curiozități din România – relatează Simona Pele din Timișoara 11.55 Știrile zilei pe scurt, încheiere.

27 IANUARIE, SÎMBĂTĂ (redactor: Iulia Kaupert)

14.30 Introducere, cuprins, evenimente calendaristice 14.40 Programul bisericilor ortodoxe și al adunărilor baptiste 14.45 Party Time – magazin de muzică ușoară 15.00 „Pe undele Europei” – magazin euroregional 15.58 Încheiere.

28 IANUARIE, DUMINICĂ (redactor: Iulia Kaupert)

14.30 Introducere, cuprins, evenimente calendaristice 14.40–15.30 Retrospectiva săptămînii (spiciuri din interviurile și reportajele difuzate pe parcursul săptămînii) 15.30 Emisiune religioasă baptistă 15.55 Încheiere.

(Nu răspundem pentru eventualele modificări în programele radio!)

În fiecare seară, între orele 19.00–19.30 se prezintă emisiunea românească, difuzată pe țară. Sumarul acesteia este compus din actualitățile zilei și reportaje, interviuri din viața comunității noastre, respectiv relatări din viața școlilor românești.

Emisiunea de seară, difuzată pe țară, pe lângă frecvențele de 66,29 MHz și 66,14 MHz, poate fi ascultată și pe undele occidentale, pe frecvențele locale ale studiourilor regionale.

Radio Calypso, Budapesta 873 kHz, Radio Debrețin 91,4 MHz, Radio Seghedin 93,1 MHz

Ecranul nostru

24 ianuarie 2001 (m1 ora 13.25)

Reluare: 27 ianuarie 2001 (m2 ora 10.40)

Programul emisiunii românești:

Magazinul românesc va oferi clipe plăcute săptămîna viitoare în primul rînd pentru iubitorii muzicii populare. Dintr-o discuție cu Petru Cîmpian veți putea cunoaște împrejurările în care s-a realizat primul compact disc de muzică populară a comunității noastre. Melodiile interpretate de Svetozar Unc, Vasile Pap și Eva Cozma au apărut pe CD în toamna anului trecut, dar inițiativa a fost luată cu 10 ani în urmă. Bineînțeles, emisiunea Ecranul Nostru va oferi și un buletin de știri din actualitățile vieții noastre publice.

Redactor: Tiberiu Boca

Excursii în România

Sinaia, „perla Carpaților”

Mănăstirea Sinaia

Dacă ne continuăm călătoria imaginară, începută săptămîna trecută în zona Brașovului, după Predeal vom ajunge într-un alt județ, care reprezintă unul dintre cele mai importante județe ale României. Din punct de vedere demografic, Prahova este cel mai populat județ al țării, după Municipiul București, iar ca forță economică se află pe locul doi la nivel național. Pe teritoriul Prahovei este concentrată în mare parte industria petrolieră a României, sector strategic pentru orice economie. În plan turistic, județul Prahova beneficiază de cea mai cunoscută zonă turistică a Munților Carpați, Valea Prahovei, care atrage un număr foarte mare de turiști români și străini.

Prahova

Județul este așezat pe coastele meridionale ale Carpaților, nu departe de curbura acestora, la jumătatea distanței dintre Ecuator și Polul Nord, paralela 45° traversînd zona Prahovei. Relieful este variat, dispus armonios în amfiteatru, format în mod egal din

munți (cu altitudini de pînă la 2.500 m), dealuri și cîmpii. Cadrul natural este dominat de Valea Prahovei, recunoscută ca cea mai frumoasă regiune a Carpaților, avînd ca principale stațiuni turistice orașele Sinaia, Bușteni, Azuga și Breaza.

În acest județ se află acea reședință, care a fost fon-

dată, în 1597, de către Domnitorul Mihai Viteazul, orașul Ploiești.

Sinaia

Supranumită și „perla Carpaților”, Sinaia, aflată la aproximativ 1000 m altitudine, este considerată cea mai frumoasă localitate turistică a Munților Carpați.

Orașul are o fascinantă istorie, legată în primul rînd de Familia Regală a României, care a avut aici, pînă în 1947, principala reședință din afara Capitalei. De mare atractivitate este, în acest sens, Castelul-Muzeu Peleş, construit la sfîrșitul secolului al XIX-lea în stil germanic și avînd aproximativ 160 de încăperi cu prețioase colecții de artă, arme, mobilă.

În apropierea Castelului se găsește Mănăstirea Sinaia, ridicată între anii 1695 și 1795 în stil brâncovenesc, care adăpostește un valoros muzeu de manuscrise și obiecte de artă. O splendidă arhitectură, specifică secolului al XIX-lea, caracterizează clădirile Cazinoului Sinaia, Hotelul Palace și Complexul Furnica.

Turiștii aflați la Sinaia se pot bucura de condiții deosebite de cazare în hoteluri de 2 stele (Montana, Sinaia), 3 stele (Palace, International) și chiar 5 stele (Mara). Instalațiile de transport pe cablu spre platoul Bucegilor oferă turiștilor facilități deosebite.

Bușteni

Orașul este situat între vîrfurile Caraiman și Coștila, și oferă o panoramă unică asupra Masivului

Bucegi și, în primul rînd, asupra Crucii de pe vîrfurile Caraiman, construită între 1926 și 1928 în memoria eroilor căzuți în bătăliile de pe Valea Prahovei din timpul primului război mondial. Din localitate pot fi abordate trasee turistice, putîndu-se apela și la transportul pe cablu pînă în zona Babele de pe platoul Bucegilor.

Azuga

Situat pe Valea Prahovei, la 15 km de Bușteni, la aproximativ 1000 m altitudine, orașul are o nouă și modernă pîrtie de schi, dotată cu instalație de transport pe cablu. Împrejurimile sînt pitorești, putîndu-se aborda trasee cu grad diferit de dificultate. Azuga are și o foarte veche fabrică de bere și șampanie.

E. Iova

Asociația Turistică a Românilor din Ungaria și în acest an organizează tradiționala excursie de schi la Predeal și Sinaia. Vacanța de iarnă va avea loc în perioada 18–25 februarie. Înscrieri se mai pot face la dr. Ioan Ciotea, la numărul de telefon: 06-30/98-58-740.

Peleşul

Din Bucegiul, care, vechi de bătrîn ce este, a văzut așa de multe, încît nici nu-i mai vine să se mire de nimic, se avînta clocotind un pîrîu de munte atît de sălbatic și de năvalnic, încît parcă-n răsfățarea lui ar voi să cuture lumea toată.

E un voinic minunat, Peleş, cu părul creț și cu adînci ochi albaștri, și e atît de voios și de tare, fiindcă s-a născut în adîncimile unui munte uriaș. Se zice că vine dintr-un loc năprastic, care-i ascuns în fundul pămîntului și-n care șed zînele apelor. Și dacă stai mult lîngă Peleş, așa de mult, că de stătut ce stai să uiți lumea, auzi cu totul deslușit cîntările zînelor.

Chiar se ivește, din cînd în cînd, cite o zîină, care plutind pe o frunză mare și lată de-a lungul Peleşului la vale alunecă din treaptă-n treaptă peste cascadele apei și privește cu ochi voioși la lume. Dar nu poate să o vadă decît acela care s-a născut pe la toacă și n-a avut nici o dată vreun cuget rău în suflul lui.

(Fragment din „Poveștile Peleşului” de Carmen Sylva, pe numele ei adevărat, Elisabeta regina României)

Castelul Peleş

FOAIA
românească
19 IANUARIE 2001
www.foaia.com

Săptămînal al românilor din Ungaria. Editat de Editura de presă și cărți „NOI”. Director: Eva Iova. Colectiv redacțional: Edda Illyés, Ștefan Oroian. Tehnoredactare computerizată: Kovács Sándor. Editura și redacția: 5700 Giula, str. Dózsa Gy. nr. 8., Pf. 95. Telefon: (66) 463-152, 361-789 Fax: (66) 463-152, E-mail: foaia@matavnet.hu, foaia@freemail.hu Editor responsabil: Dr. Ioan Ciotea, președinte, Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria, 5700 Giula, str. Dózsa Gy. nr. 8. Tiparul: Mozi Nyomda Bt. 5600 Békéscsaba, Luther u. 5/B Director: Garai György. index: 25291. ISSN 1418-8341. Abonamente la Foaia românească în județele Bács-Kiskun, Bihor și Csongrad se efectuează la oficiile poștale, iar în celelalte județe la adresa redacției atît personal, cît și prin cec poștal. Abonamentele în anul 2000: 3 luni 540 forinți; 6 luni 1040 forinți; 1 an 2080 forinți. A hetilap megjelentését a „Magyarországi Nemzeti és Etnikai Kisebbségért” Közalapítvány biztosítja. Apania săptămînalului este asigurată de Fundația Publică „Pentru Minoritățile Naționale și Etnice din Ungaria”.